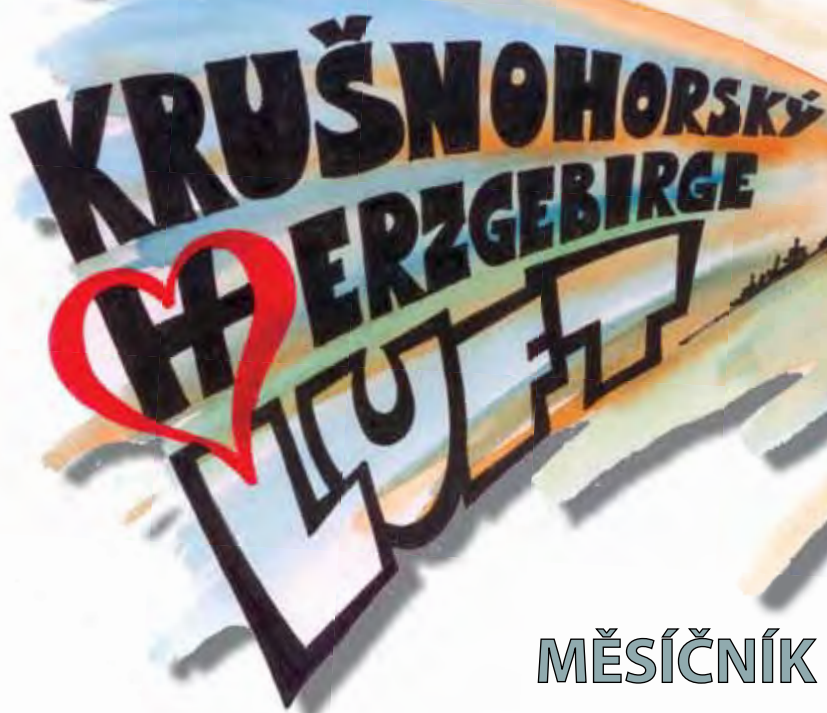

Ročník 3 / číslo 8
srpen 2014

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ

HORY – ZÁPAD

**Před 45 lety
stanul člověk
poprvé
na Měsíci**

Z obsahu:

*Od jáchymovského uranu
k atomové bombě
Čtěte na str. 4*

*Rozhovor s Jitkou Tůmovou –
ženou na radnici
Čtěte na str. 12*

*Tip na výlet: Hauenštejn
Čtěte na str. 20*

Kandidáti do komunálních voleb se mohou představit v Luftu

Milí čtenáři,

ve dnech 10. a 11. října nás čekají komunální volby, které mají oproti jiným typům voleb tu výhodu, že nejsme vystaveni profesionálním volebním kampaním ani mohutné mediální masáži. Předvolební kampaň se zde omezuje většinou na hospody a různé šeptandy, z nichž se dozvídáme, co ten který protikandidát je zač a s jakými úmysly se uchází o naše hlasy.

V dnešní době honu na politiky a kriminalizace jejich rozhodnutí je však třeba si vážit všech, kteří jsou ochotni přijít se svou kůží na trh a vzít na sebe břímě odpovědnosti za správu věcí veřejných. U měst a obcí naší velikosti je to o to těžší, že většinou nedisponují armádou profesionálních úředníků a právníků, a veškerá odpověd-

nost (a to i trestněprávní) za odbornost a správnost jednotlivých rozhodnutí a úkonů tak leží v konečném důsledku na starostovi a místostarostovi města (obce). V době narůstající administrativy a podílu projektového financování již nestačí, aby starosta byl pouze charismatickou osobností, zároveň musí být dobrým manažerem, obchodníkem i úředníkem.

Při záměru volit dosavadní vládců radnic máme rozhodování poměrně jednoduché, výsledky i následky jejich činnosti již můžeme ze zkušenosti posoudit. Ale kdo jsou a co nabízejí nová volební uskupení?

Protože LUFT je tu proto, aby přispěl ke kultivaci a veřejné informovanosti v našem regionu, nabízíme v zářijovém čísle prostor všem kandidujícím subjektům a politickým uskupením v regionu pro krátkou prezentaci a představení jejich volebních programů a kandidátů. Abychom vaše prezentace stihli včas připravit k tisku, zašlete nám je prosím nejpozději do 31. srpna v rozsahu maximálně 2 000 znaků včetně mezer.

Vaše redakční rada

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Téma: Cesta od objevu uranu k atomové bombě vedla přes Jáchymov	
Thema: Von der Entdeckung des Uran zur Atombombe	4
Aktuality: Mariánská promluvila	
Aktualität: Mariánská begann zu sprechen	7
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu	
Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region	8
Ze společnosti a kultury: Pamětní deska Johanna Wolfganga Goetha se vrací do Nejdku	
Kultur und Gesellschaft: Die Johann Wolfgang Goethe-Gedenktafel kommt nach Neudek zurück	9
Z naší přírody: Božidarské rašeliniště	
Aus unserer Natur: Gottesgaber Hochmoor	10
Rozhovor: Jitka Tůmová – žena na radnici	
Gespräch: Jitka Tůmová – eine Frau im Rathaus .	12
Sport: Osmý ročník Ostrovské Xterra byl rekordní	
Sport: Der achte Jahrgang der Xterra in Ostrov hatte eine Rekordbesucherzahl	14
Hory a lidé: Božidarský rodák Johann Thaddäus Anton Peithner von Lichtenfels	
Gebirge und Leute: Der gebürtige Gottesgaber Johann Thaddäus Anton Peithner von Lichtenfels	15
Zapomenuté příběhy: Případ náhrobní desky Franze Eibische z Boxgrünü	
Vergessene Geschichten: Die Geschichte der Grabtafel von Franz Eibisch aus Boxgrün	16

Historie: Malá továrna velkého významu	
Geschichte: Die kleine Fabrik mit einer großen Bedeutung	17
Tip na výlet: Hauenštejn – odvěky strážce údolí řeky Ohře	
Ausflugstipp: Hauenstein – der ewige Wächter des Egertals	20
Historie: Ptačí – zaniklá obec se sklářskou minulostí	
Geschichte: Ptačí – die verschwundene Gemeinde mit einer Glasmacher Geschichte	22
Recept měsíce: Kopřivová polévka	
Rezept des Monats: Brennesselsuppe	24
Aktuality: Nejdečtí hráli pro dobrou věc	
Aktualität: Die Neudeker spielten für eine gute Sache	24
Z naší přírody: Neobyčejně obyčejná kopřiva	
Aus unserer Natur: Die ungewöhnliche gewöhnliche Brennessel	25
Ze společnosti a kultury: Historické svatební fotografie	
Kultur und Gesellschaft: Historische Hochzeitsbilder	26
Abertamské noviny: Konec prázdnin v Abertamech bude opět pestrý	
Aberthamer Zeitung: Das Ferienende in Abertham wird wieder abwechslungsreich	27
Aktuality: Třetí hřebečenský montánní výšlap	
Aktualität: Die dritte Hengstererbener Montanwanderung	28

**Ročník 3 / číslo 8
SRPEN 2014**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ
LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík
Sídlo - Adresa redakce
 Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
 IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
 BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti
 a opakování tisku po dohodě
 s vydavatelem 602 415 187
 E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
 Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová,
 Michal Urban, Pavel Andrš,
 Karel Picura, Ulrich Möckel,
 Eva Skalníková, Václav Kupilík,
 Petr Mikšíček, Hanuš Hron

Foto na titulní stránce:
 Ulrich Möckel

Logo Lenka Michaluková

Kulturní programy Jana Picurová
 E-mail: picu.japicu@gmail.com

Sportovní programy
 Eva Hejtmánková
 E-mail: hejtmankova.eva@seznam.cz

Distributoři

Potůčky – Lenka Štrauchová

Horní Blatná – Eva Chlumská; U Gity

Pernink – U Patrika, Květinářství

Pernink – benzinová pumpa

Abertamy – Lenka Löfflerová; U Březiny

Abertamy – Maso Zacharda

Boží Dar – Jitka Peřina; Konzum Čáda

Jáchymov – muzeum

Pstruží – Anna Heranová

Merklin – Hedvika Roznerová

Nové Hamry – hotel Schwarz, Infocentrum

Vysoká Pec – Iva Hüttnerová

Nejdek – Alena Veselá, lékárna

Nejdek – Trafika, Hotel Anna

Tisová – Kukačka

Myslivci aj. – Ivana Pečimúthová

Lesná – Mgr. Dana Waldsteinová

K. Vary, Krymská-cestovka – Z. Štrébllová

K. Vary, Krajská knihovna – infocentrum

Ostrov, Dům kultury – Infocentrum

Další distributoři jsou vítáni!

Prodej – Infocentra v obcích
Náklad 900 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 3. 9. 2014.

Anenská pouť na Božím Daru

V den, kdy slaví svátek všechny Aničky a Andulky (26. července), se na Božím Daru slavila Anenská pouť. A protože

to bylo v tomto století již podruhé, přijelo k naší velké radosti zase o něco víc malých i velkých návštěvníků.

Pro ně zahrála dvě divadla Habakuk z Ostrova a Kapsa z Andělské Hory krásné pohádky. Bylo postaveno krušnohorské tržiště, provizorní sportovní a výtvarné dětské hřiště, byla instalována výstava paličkovaných krajek občanského sdružení Krušnohorská krajka. Janan zapojila děti do muzikohraní a naopak Adrian ovládal kytaru, harmoniku a zpěv úplně sám. V kostele sv. Anny proběhla česko-německá mše.

Počasí se opět ukázalo jako laskavé a pro sobo-

tu si připravilo výhradně slunce a jemný větřík. Kéž by se to stalo pravidlem! Atmosféra a nálada byla báječná a nám se splnilo jediné přání – všichni spo-

lečně jsme si užili krásný den na Božím Daru. Za rok se opět těšíme na shledání.

Karolína Pomplová
foto: Karel Picura

Pozvánka na oslavy 400. výročí vzniku Abertam, jež se konaly 18. srpna 1929 na Plešivci

Abertamy si připomněly 485 let od svého vzniku

Město Abertamy si v rámci tradiční poutě, která se uskutečnila o prvním červencovém víkendu, připomnělo, že od jeho vzniku letos uplynulo už 485 let – za rok jedna je považován rok 1529. Oslavy tohoto ju-

bilea nebyly letos nijak bujaré, ostatně výročí bylo jen půlku-laté.

Jinak tomu bylo před 85 lety, kdy Abertamy slavily své 400. narozeniny. Na akci se tehdy město připravovalo dlouho dopředu, podílely se na

ní všechny místní spolky a vše vyvrcholilo při slavnosti, která se odehrála 18. srpna 1929 na Plešivci. Do roku 2029 je ještě dlouhá doba, ale věřme, že oslavy 500 let Abertam budou ještě důstojnější.

(MU)

Pouť v Srní 2014

V sobotu 2. srpna jsme opět po roce uspořádali pouť pro děti, ale na své si přišli i zúčastnění dospělí. Vše jsme dopředu pečlivě připravovali – vařili vlastní tlačenkou, pekli perníková srdce a koláčky.

Naše děvy motaly růže do střelnice, aby je pak mohly dostat darem od svých obdivovatelů, pokud se jim podařilo je ve střelnici trefit. Dopoledne probíhaly různé sportovní soutěže pro děti, které byly rozděleny do dvou družstev. Soutěžení skončilo přetahováním lanem. Odměnou pro všechny za veliké nasazení a námahu byly nejen medaile, ale také sladký dort.

Odpoledne se u stánku nabízely žetony do tomboly, různé sladkosti a hračky. Děti se cvičily v obratnosti na chůdách, v házení kruhů a míčků na cíl a užívaly si na houpačkách. Největším lákadlem

Pracovaly i děti

se ovšem stala střelnice, jež byla stále obležena nenasatnými střelci. Přišla řada i na fotbal a v podání tatínek a jejich synáčků.

K večeru už všude voněla kuřata na rožni, a tak se ani všichni nemohli dočkat konce tomboly. Den zakončilo posezení u dobrého moku a s písničkami u kytary. Pouť uběhla velmi rychle a nám nezbyvá než se zase těšit na příští rok.

text a foto: Ota Děták

Tlačence na střelnici

Bojovné nasazení dětí při soutěžení

Cesta od objevu uranu k

V 19. století každý nový objev, každý nový vynález vyvolal obrovské nadšení a nejjantastičtější představy o jeho možném využití. Jen si vzpomeňte na romány, jež napsal známý francouzský spisovatel Julius Verne. A mnoho z jeho myšlenek je dnes skutečností. Podobně tomu bylo i s objevem neviditelného záření a přirozené radioaktivity. V roce 1903 Gustave Le Bon v nedělní příloze různých časopisů popisuje hrůzostrašnou vizi „radioaktivních přístrojů, jež by mohly stisknutím tlačítka vyhodit do vzduchu celý svět“. I tato vize se stala realitou, která se nejotřesněji projevila před 69 lety, 6. a 9. srpna 1945, shobením atomových bomb na japonská města Hirošimu a Nagasaki. Na cestě k atomové bombě měl významné místo i krušnohorský Jáchymov.

Smolincec z Jáchymova

Následující chronologie ukazuje dvě různé fáze této cesty. Mezníkem mezi nimi je konec roku 1938, kdy byla objevena možnost štěpení jádra atomu.

1789: Německý chemik a lékárník Martin Heinrich Klaproth informoval Pruskou akademii věd v Berlíně o objevu nového prvku, který předběžně nazval podle nově objevené planety uranit. Použil k tomu smolincec z Johanngeorgenstadtu a Jáchymova.

1812: Přibližně v této době se začaly vyrábět první uranové barvy. Některé minerály obsahující různé sloučeniny uranu jsou nádherně barevné, a proto smolincec

v těchto formách měl v 19. století pojmenování nebesník.

kolem 1840: Český sklář Josef Riedel vyvinul nový postup výroby a barvení skla uranovými barvami. Dvě základní nazval po své manželce: zelenou Annagrün a žlutou Annagelb.

1841: Francouz Eugène M. Péligot poprvé vyrobil kovový uran – stříbrně bílý kov s hustotou 19,1 g/cm³ a tavicí teplotou 1850 °C.

1852: V Jáchymově začíná příprava výroby uranových barev podle postupu rakouského chemika, dvorního rady Adolfa Patery.

1853: Adolf Patera se ujímá řízení jáchymovské továrny na výrobu uranových barev.

1895: Wilhelm Conrad Röntgen objevil neviditelné elektromagnetické záření, dnes známé jako paprsky X neboli rentgenové záření.

1896: Francouzský profesor fyziky Henri A. Becquerel při výzkumu fluorescence zjistil, že uranová ruda vyzařuje přirozené neviditelné záření. Později tento jev zkoumala jeho žačka Marie Curie-Sklodowská a navrhla pro něj pojmenování radioaktivita.

1898: Marie Curie-Sklodowská a její manžel Pierre Curie ob-

jevili ve zbytcích uranových rud po výrobě uranových barev z Jáchymova nové radioaktivní prvky polonium a radium.

1902: Marie Curie-Sklodowská „vyrobila“ první miligram radia, a odstartovala tak „radiovou horečku“.

1911: Angličan Ernest Rutherford objevil, že atom má pevné jádro.

1913: Dán Niels Bohr zjistil, že atomové jádro obkružují elektrony, a to na přesných drahách.

1918: Německý fyzik Max Planck protestuje dopisem ministerstvu ve Vídni proti snížení dodávek radia a uranové rudy z Jáchymova do Pruské královské akademie věd.

1919: Niels Bohr objevuje v jádru atomu protony. Ernest Rutherford uskutečňuje první jadernou přeměnu.

1932: Angličan James Chadwick objevuje neutron. Podle Wernera Heisenberga jádro atomu sestává z protonů a neutronů.

Přichází revoluční objev Alberta Einsteina o vztahu hmoty a energie (teorie relativity).

1933: Maďarský fyzik Leo Szilard upozorňuje na možnost rozštěpení jádra atomu. Mohla by následovat řetězová reakce.

1934: Také Ital Enrico Fermi dochází k závěru, že jádro atomu uranu lze rozštěpit. Fyzik Frédéric Joliot Curie se svojí ženou objevují umělou radioaktivitu, za což obdrželi v roce 1935 Nobelovu cenu. I. a F. Joliot-Curie připravují první umělé radionuklidy.

V období od března 1934 do ledna 1939 se projevovale volná spolupráce a přátelské soutěžení mezi vědci, zejména v laboratořích v Římě, Paříži, Berlíně a Kodani.

atomové bombě vedla přes Jáchymov

Dr. Otto Hahn (vlevo) a akademik František Běhounek se po válce setkali v Jáchymově

1935: Arthur Dempster v USA objevuje izotop uranu 235.

1938: Tento rok se považuje za rok objevu štěpení atomových jader. Experimentů vedoucích k výsledku se zúčastnilo 11 vědců pěti národností (rakouské, italské, francouzské, německé a jugoslávské). Německý vědec Otto Hahn se svým asistentem Fritzem Strassmannem v prosinci 1938 publikoval postup štěpení jádra atomu. Sám Otto Hahn byl svým objevem překvapen, a proto ho konzultoval se svou bývalou kolegyní fyzičkou Lizou Meitnerovou (Stockholm), která musela z Německa uprchnout.

Následující období se často označuje jako atomový věk. Nastává atomová éra, v níž hlavní roli hraje uran. Dosud významné radium se dostává na okraj zájmu.

1939: 16. ledna byl v Dánsku proveden pokus, který ověřil práci Otto Hahna. Také v Berlíně 28. ledna podal O. Hahn a F. Strassmann důkaz štěpení atomu. V březnu na univerzitě v Columbii (USA) skupina významných vědců v čele s Fermim a Scildarem teoreticky dokázala, že rozštěpení jádra uranu může vyvolat řetězovou reakci a uvolnit značné množství energie, což dává možnost vyrobit bombu veliké síly. Záležitost se stává předmětem zájmu vojen-

ských kruhů. Albert Einstein dopisem informuje prezidenta USA Roosevelta o těchto vlastnostech a možnostech použití.

Všechny přední státy světa vydávají zákaz jakékoliv publikace na téma štěpení atomu. Německo zajišťuje doly v Jáchymově a zakazuje do té doby volný prodej uranu. V USA začíná tajný program Manhattan pod vedením Jacoba R. Oppenheimera. V SSSR se koná všesvazová vědecká konference, moskevští vědci na rozdíl od vědců z jiných míst v SSSR jsou k možnosti provedení řetězové reakce v dohledné době velmi skeptičtí.

Odpověď prezidenta USA F. D. Roosevelta A. Einsteinovi z 19. října 1939

1940: Ve Velké Británii skupina vědců v organizaci MAUD prověřuje možnost zhotovení atomové bomby.

1941: Zpráva MAUD sděluje, že atomová bomba je reálná a že by mohla být zhotovena do roku 1943. V USA prezident Roosevelt vydává příkaz k její výrobě. V tehdy německém Jáchymově nahrazují francouzští váleční zajatci horníky uranových dolů, kteří jsou povoláni do armády. Vznikají zde první zajatecké tábory – lágry.

1942: Wilhelm Groth a Paul Harteck postavili v Hamburku první německou ultracentrifugu po-

svazu. Technickým vedením je pověřen Igor V. Kurčatov.

V Jáchymově jsou francouzští zajatci vyreklamováni Mezinárodním červeným křížem z podmínek „životu nebezpečné práce a nelidského zacházení“ (citát MČK) a jsou nahrazeni sovětskými válečnými zajatci. V Chicagu (USA) je postaven první jaderný reaktor.

1943: Také v SSSR je cílem vyrobit A-bombu. V Quebecu se podepisuje dohoda mezi USA a Velkou Británií o začlenění britského výzkumu do projektu Manhattan.

Vyhledávání nových ložisek uranu na Jáchymovsku

užitečnou k obohacování uranu 235. To mohl být důvod, že se v USA naplno rozběhl projekt Manhattan na zkonstruování A-bomby. Z původního univerzitního ústavu s 45 pracovníky vznikl výzkumný a průmyslový komplex s více než 40 000 pracovníky a ročním rozpočtem 2 200 milionů dolarů, působící v režimu maximálního utajení. Na základě hlášení sovětské tajné služby o stavu ve Velké Británii a v USA začal jaderný program i v Sovětském

1944: Je podepsána mezinárodní smlouva mezi Velkou Británií, USA a Belgií o výhradním využití uranové rudy z Belgického Konga těmito mocnostmi.

1945: V lednu začíná SSSR těžit uranovou rudu v Bulharsku. V únoru dostává ministr vnitra Berija od agenta KGB souhrnnou zprávu o československém uranu. V březnu jedná SSSR s československou exilovou vládou a žádá jáchymovský uran. Od konce května probíhá na Jáchymovsku

Atomový hřib po pokusném výbuchu

movsku a na německé straně Krušných hor sovětský geologický průzkum za účelem vyhledání dalších uranových ložisek.

Konec května a červen 1945 je ve znamení transportů z Německa do SSSR – odjelo 7 transportů s 380 plně naloženými vagony. Z různých míst bylo odvezeno 250 až 300 tun uranové rudy, 7 tun kovového uranu, dále veškeré zařízení fyzikálního ústavu a chemicko-metalurgického závodu. Současně bylo „přestěhováno“ do SSSR 39 německých vědců a 61 jejich rodinných příslušníků.

16. července uskutečnily Spojené státy v poušti v Novém Mexiku první pokusný jaderný výbuch.

Svržení atomových pum 6. srpna na Hirošimu a 9. srpna 1945 na Nagasaki znamenalo konec druhé světové války.

Tři týdny po Hirošimě zkoumají sovětský generál NKVD Mi-

chajlov a geolog Aleksandrov doly v Jáchymově. Po jejich návštěvě obsazují 11. září jáchymovské doly oddíly Rudé armády z Annabergu. Generální štáb československé armády tápe a ptá se, jak se má zachovat. Předseda vlády Zdeněk Fierlinger odpovídá, že nijak, měl však již připraven text dohody se SSSR. Tajná dohoda o přenechání naší uranové rudy Sovětskému svazu byla podepsána 23. listopadu 1945. V Moskvě je 14. září sestaven expediční sbor k hledání uranu na německé straně Krušných hor, svou práci začíná 26. září s ředitelstvím v Drážďanech. **Začala honba za uranem.** Podle dohody mezi SSSR a USA měla Rudá armáda do konce roku 1945 opustit Československo. To se stalo s jedinou výjimkou – Jáchymova.

1946: V jáchymovských dolech se zvyšuje těžba, dosavadní zá-

soby včetně omítek z domů či minerálů z muzea jsou odvezeny do SSSR. 7. března vzniká národní podnik Jáchymovské doly (JD). Horníci i přesto, že dostávají velké platy a řadu dalších výhod, jako pracovní síly nedostačují. Proto jsou přivezeni němečtí váleční zajatci. Rozšiřují se a budují nové zajatecké tábory. Ačkoli se jedná o zajatce Rudé armády, je ostraha táborů svěřena Čechoslovákům. Přístup do oblasti dolů je zakázán a na celém Jáchymovsku je vyhlášen přísný zákaz fotografování. V květnu začíná také těžba a vyhledávání uranu na saské straně Krušných hor. Do provozu byly uvedeny doly v Johannegeorgenstadtu a Oberschlemě u Schneebergu. V červnu zahajuje pracovní úřad v Aue nábor horníků, kteří dostávají dvojnásobné přiděly potravin. O zájemce proto není nouze.

V moskevské laboratoři se intenzivně pracuje a 24. prosince se poprvé pokusně daří zrealizovat řetězovou reakci.

1947: V květnu je zřízena sovětsko-německá akciová společnost pro těžbu uranových rud, která je z důvodu utajení prezentována jako společnost pro těžbu barevných kovů s názvem Wismut. Vedení společnosti je v Moskvě.

1948: Sovětům stále nestačí vytěžené množství uranu. Do jáchymovských dolů se provádí masivní nábor, zajatecké tábory poblíž dolů se mění na tábory nucených prací. Do nich se postupně posílají pracovní síly podle sovětských zkušeností a vzoru – na základě vykonstruovaných procesů.

1949: 29. srpna byl na pokusné střelnici u Semipalatinsku (dnes Semej) v Kazachstánu proveden první výbuch sovětské atomové bomby.

1950: 1. ledna vydává prezident USA Harry S. Truman příkaz k výrobě několikanásobně silnější vodíkové bomby.

1952: 1. listopadu se na atolu Eniwetok uskutečnil výbuch první americké vodíkové bomby.

1953: 12. srpna následuje výbuch sovětské vodíkové bomby

(výzkumný tým pod vedením A. Sacharova). Sovětský svaz dohání náskok Spojených států amerických.

1960: Jáchymovské uranové ložisko je vytěžené, sovětsští poradci a další pracovníci z Jáchymova odcházejí. Těžba uranu v Československu se přesouvá do Příbrami.

1962: V oblasti Jáchymova končí těžba uranu, oficiální slavnostní ukončení se uskutečnilo v hotelu Radium Palace v roce 1964.

Dr. Kurčatov, otec první sovětské atomové bomby

Uvedená chronologie uvádí pouze nejdůležitější události na nesmírně náročné cestě od objevení uranu až k využití energie v něm ukryté. Náročné na znalosti, píli, vytrvalost i představivost. Bylo i mnoho omylů, zklamání, neúspěchů. Vize, kterou jako čirou fantazií v roce 1903 popisoval Gustave Le Bon, se bohužel naplnila.

Uran se v současnosti používá i jinak. Nejznámější a pro nás nejužitečnější je jako palivo v jaderných elektrárnách. Jáchymov (miněna jáchymovská oblast) pro výzkum a rozvoj atomové éry po celou dobu dodával nutnou surovinu, nestál stranou. Proto si jistě zaslouží pojmenování „Jáchymov – kolébka atomového věku“.

Jaroslav Ohec
foto: archiv autora

O Mariánské, tomto kdysi tak významném, hojně vyhledávaném a řadou pověstí opředeném poutním místě, a jeho historii bylo napsáno mnoho. Tyto informace však pronikaly jen do omezeného okruhu zájemců o místní historii. Nyní se s nimi díky nově instalovanému informačnímu panelu mohou seznámit všichni, kdo na Mariánskou zavítají.

Klášter v Mariánské s Plešivcem v pozadí kolem roku 1930

Z minulosti existuje o Mariánské řada publikací a článků našich předchůdců, a tedy v němčině. Shromáždilo je a zabývalo se jimi zatím jen několik současných místních badatelů, především Jiří Frankovič a Oldřich Ježek z Jáchymova. Byly pořízeny překlady do češtiny, něco z těchto materiálů bylo také publikováno v regionálním tisku, ve sborníku karlovarského historického semináře Karla Nejdla a v „Zápisníku jáchymovského kronikáře“ Oldřicha Ježka.

Ovšem i tyto informace pronikaly jen do omezeného okruhu zájemců o místní historii. Mariánskou, která je v současnosti z velké části rekreačním centrem, navštěvují kaž-

doročně četní turisté, lyžaři a výletníci. Doposud zde však nenalezli ani zmínku o tom, co s minulostí Mariánské (či původně Maria Sorgu) souvisí, ať už jde o skutečné, doložené události, či lidovou fantazii přizdobené pověsti. Namísto rozlehlého areálu kapucinského hospice z druhé poloviny 18. století tady zatím mohli spatřit jen nic neříkající louku s kusem staré zahradní zdi.

Celá bohatá historie, jež poznamenala toto místo a jež formovala po staletí – spolu s přírodními krásami – to, co lze nazvat jeho duší, zůstávala tak po léta pro většinu návštěvníků zcela utajena. Pokusy o nápravu byly sice činěny, ale bez výsledků. Asi nebyla oslovena ta správná místa... Oslovil je až Vladimír Kříž, zaměstnanec zdejšího Domova pro osoby se zdravotním postižením. A tak byl s přičiněním obětavých pomocníků celý tento záměr doveden ke zdárnému konci. Jen zdánlivě malá slavnost provázela letošního 18. června odhalení panelu se základními informacemi a obrázky, umístěného u onoho, v roce 1965

Mariánská promluvil...

Nový informační panel

se zemí srovnaného kapucinského hospice.

Až na zachráněnou milostnou mariánskou sošku, vystavenou dnes v jáchymovském kostele, zmizelo tehdy nenávrtně i celé vybavení obou kostelů, jež byly součástí areálu. K jedné z kapitol minulosti

zároveň, pod střechou kapucinského hospice, útočiště po únavné cestě i účastenství, radu a pomoc rádo- vých bratří. Stejně tak se dnes stal rozlehlý, moderně vybavený domov útočištěm pro zdravotně postižené ženy a dívky, jimž je péče, pomoc a porozumění životní nutností.

Domov pro osoby se zdravotním postižením

Mariánské patří i období, kdy náležela k utajovanému prostoru Jáchymovských dolů a kdy se stala sídlem jeho ostrahy a též jednoho z táborů nucených prací. Vedle toho zde ovšem vzniklo i nově vybudované sídliště pro rodiny horníků se školou, školkou i kulturním střediskem. Projevy se tu oba póly padesátých let, protiklady, které tuto oblast výrazně poznamenaly.

Ve hluboce pojaté, úzkým vztahem k jáchymovskému regionu motivované úvodní promluvě uvedl Oldřich Ježek krásnou paralelu: Mariánská se svou milostnou soškou byla kdysi pro tisíce poutníků azylem – útočištěm, jemuž svěřovali své problémy a trápení. Nalézali tu

Všechno – dobré i zlé – se tu prolíná v souvislém toku staletí a vytváří atmosféru tohoto místa tak, jak mu dávaly podobu generace našich předchůdců. Díky alespoň stručnému historickému přehledu se teď i to může stát neoddelitelným prvkem při poznávání této krajiny pro všechny, kdo ji procházejí. Mariánská tedy o sobě konečně promluvil – i když jen stručně. Rozsah informací, které jsou k dispozici, by totiž stačil na publikaci, jakou by si Mariánská nepochybně zasloužila.

Zdenka Čepeláková
foto: Jiří Kupilík
a archiv Ulricha Möckela
a Zdenky Čepelákové

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

15. 8. – 17. 8. - 3. Land and Art setkání v zaniklých obcích Königsmühle a Popov (15. 8. Königsmühle od 15:00, 16. 8. Königsmühle od 10:00, 17. 8. Popov od 12:00)
17. 8. - 4. Krušnohorská Liedertour (Kammweg Erzgebirge Vogtland – Satzung, Reitzenhain, Kühnhaide, Rübenau, Načetín; 10:00 až 16:30)
20. 8. - Promítání filmů Petra Mikšička (náměstí Abertamy)
18. 8. – 22. 8. - Režbářské sympóziium (areál Technických služeb, Abertamy)
23. 8. - Indiánské léto na Divokém západě (penzion Daniela a Arnika, Boží Dar; 11:00)
30. 8. - Krušnohorské slavnosti (Hroznětín; od 14:30)
06. 9. - 26. ročník country festivalu Srnčí bek (Srní; 15:00)
16. 9. - Taneční odpoledne (hotel Modrá hvězda, Horní Blatná; 14:00–18:00)

Výstavy, přednášky

23. 8. - Muzeum rukavičkářství (MÚ Abertamy; 13:00–17:00)
24. 8. – 28. 2. - Z horníka výrobcem hraček (Böttcherfabrik, Poberschau)
03. 9. - Mgr. Jan Nedvěd: Příčiny Velké války (Muzeum Karlovy Vary; 17:00)
4. 9. – 28. 9. - Inge-Rose Lippok / Tilo Ettl: Dvě cesty / Dvě místa (Interaktivní galerie Becherova vila, Karlovy Vary; vernisáž 17:00)
4. 9. – 31. 10. - Karel Šafář: ...až přijdou klauni (Galerie Drahomíra, Karlovy Vary; vernisáž 17:00)
06. 9. - Muzeum rukavičkářství (MÚ Abertamy; 13:00–17:00)
06. 9. - PhDr. Stanislav Burachovič: Muzika na cestách (interaktivní galerie Becherova vila, Karlovy Vary; 14:00)
11. 9. – 26. 10. - 100 let terénní archeologie v Karlovarském kraji (Muzeum Nejdek; vernisáž 17:00)
11. 9. – 9. 11. - Antonín Slaviček a Kameničky (Galerie umění, Karlovy Vary; vernisáž 17:00)
17. 9. - Mgr. Jan Nedvěd: Velká válka (Muzeum Karlovy Vary; 17:00)
do 20. 8. - Krušné hory na starých pohlednicích (vestibul hlavní budovy Krajského úřadu Karlovy Vary)
do 24. 8. - Obhajoba pastelky Marie Brožové (kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov)
do 31. 8. - Karlovy Vary ve filmu (interaktivní galerie Becherova vila)
do 31. 8. - Jaroslav Róna: Srdce temnoty (Galerie umění, Karlovy Vary)
do 31. 8. - První světová válka (zámek Sokolov, 1. patro)
do 07. 9. - Reklama a děti (Muzeum Nejdek)

- do 20. 9. - Goethe chodil po kraji a kreslil... (Fotogalerie Zelená sedma, Nejdek)
do 28. 9. - Stříbrná horečka – Volání hor (Muzeum Královská mincovna Jáchymov)
do 30. 9. - Lesy kolem nás aneb Čtvero ročních období (Galerie @, Nejdek)

Kina

16. 8. - Kráska a zvíře (kino Pernink; 18:00)
23. 8. - Khumba (kino Pernink; 18:00)
30. 8. - Prodloužený víkend (kino Pernink; 18:00)

16. 8. - City Triathlon Karlovy Vary (10:00)
23. 8. - Abertamský duatlon (TS Abertamy; 11:00)
30. 8. - VII. ročník volejbalového turnaje smíšených družstev (Horní Blatná; 8:00)
06. 9. - Krosový krušnohorský běh (11/9 km) (Boží Dar – Jahodová louka; 11:00)
13. 9. - 19. Abertamský kros (200 m – 7 km) pro širokou veřejnost (Abertamy – U srubu, 10:50 – start mimin, 11:00 – start 1. kategorie, 11:45 – start veteránů, veteránek a dorostu, start hlavní kategorie)
14. 9. - WITTE Dětský triatlon pro děti od 2 do 10 let (parkoviště na střeše WITTE, Nejdek; 10:00)

3. LAND AND ART

setkání v zaniklých obcích

KÖNIGSMÜHLE A POPOV

Popov – zaniklé cesty krušnohorských poutníků

Obec Popov u Jáchymova bývala trvale osídlena od 13. století až do roku 1945, kdy po odsunu sudetských Němců a vysídlení pohraničí zanikla. Místo dřívě plné života, kde mělo svůj domov kolem stovky lidí, dnes jen s tichou výčitkou připomínají ruiny domů zarostlé lesem a houštím, polorozpadlá kaplička, vyhlídka a několik překrásných památných stromů. Přesto jeho jedinečnost nezmizela. Pojdme společně najít jeho nový význam. Dejme tomu, co zde zůstalo, nový smysl.

Občanské sdružení Apus se pokusí o první krok na této nové cestě: Popov se stane dalším dějištěm dnes již téměř tradičního landartového setkání, které se poprvé konalo před třemi lety v Königsmühle u Loučné pod Klínovcem. Ke vzácnému spojení krajiny, historie a umění zde dojde i letos 15.–17. srpna. V pátek a sobotu je připraven program v Königsmühle, v neděli se přesune do Popova.

Program pro Königsmühle připravilo občanské sdružení DoKrajin ve spolupráci s partnery, nedělní odpoledne v Popově je součástí projektu „Popov – zaniklé cesty krušnohorských poutníků“, který vytvořilo občanské sdružení Apus a finančně jej zaštililo Ministerstvo životního prostředí ČR.

Erika Smrtová, občanské sdružení Apus

Koncerty

16. 8. - Letní rocková noc PotRock V (Potůčky, sál Slévárna; od 15:00)
23. 8. - Rockfest Vintířov (Fotbalové hřiště, Vintířov; 14:00)
23. 8. - Hudební večer (Horní hrad; 18:00–21:00)
23. 8. - Metal Loket 2014 (amfiteátr Loket)
18. 9. - Zahajovací koncert 180. koncertní sezony KSO; Zahajovací koncert k 56. festivalu Dvořákův Karlovarský podzim; Koncert k Roku české hudby 2014 (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)

Pamětní deska Johanna Wolfganga Goetha se vrací do Nejdku

Reprodukce kresby nejdecké skály s věží od J. W. Goetha (kresba byla původně v dopise přehnuta, proto se na ní objevuje rýha)

V sobotu 30. srpna 2014 proběhne před budovou polikliniky v Nejdku slavnostní odhalení pamětní desky Johanna Wolfganga Goetha (1749 až 1832). Tento německý básník a vědec světového formátu strávil část svého života v západočeských lázních. V srpnu 1786 projížděl dvakrát Nejdkem a při cestě ze saského Schneebergu do Karlových Varů ho zdejší skála s věží upoutala natolik, že si ji nakreslil.

Slavnostní odhalení pamětní desky začne před poliklinikou v 10 hodin, od 11 hodin bude následovat program ve velkém sále kina na náměstí Karla IV. Vedle projevů a proslovů zazní krátká přednáška o Goethovi, pořad s názvem „J. W. Goethe – muž touhy a moudrosti. Z myšlenek a životních příběhů J. W. Goetha“ v podání Alfreda Strejčka a Jitky Molavcové a hudební vystoupení nejdeckého klavíristy Aleše Vítka s doprovodem sopranistky Jitky Šulkové. Až do 20. září je možné si v předsáli kina prohlédnout výstavu „Goethe chodil po kraji a kreslil“, která je doprovodným programem akce.

Zřízení Goethovy pamětní desky v Nejdku je součástí společného projektu občanského sdružení Andělská Hora, o. s. JoN – Jde o Nejde

Autor nové pamětní desky Heřman Kouba s kresbou reliéfu (foto Jarmila Koubová)

a Rotary klubu Karlovy Vary, jenž má za cíl obnovit pamětní desky připomínající Goethovy návštěvy v regionu (na Andělské Hoře, v Nejdku a ve Svatošských skalách). Autorem všech reliéfů je nejdecký výtvarník Heřman Kouba. Projekt byl podpořen hejtnanem Karlovarského kraje, obcí Andělská Hora, městem Nejdek, Krajským sdružením Glück auf Augsburg, Česko-německým fondem budoucnosti a Rotary kluby Anna-berg a Weimar. Na Andělské Hoře byla pamětní deska odhalena 21. června 2014, na Svatošských skalách je akce plánovaná na 27. září 2014.

Připravovaná pamětní deska v Nejdku není rozhodně první upomínkou na slavného návštěvníka. V neděli 28. srpna 1932 byl slavnostně odhalen Goethův kámen na Křížovém vrchu v Nejdku. Návrh reliéfu pocházel od kraslického akademického malíře Franze Grusse. Pomník, jenž stál vlevo od nástupu na křížovou cestu, nad dnešní mateřskou školou, byl odstraněn po 2. světové válce. V jubilejním roce 1932 byla na počest této osobnosti přejmenována Školní ulice na Goethovu ulici (dnes ul. Bratří Čapků).

Pavel Andrš

Šedesát let patronátu mezi městy Augsburg a Nejde

Dne 1. srpna 1954 převzalo město Göggingen (nyní součástí Augsburgu) patronát nad obyvateli bývalého nejdeckého okresu. Právě do regionu Augsburgu včetně Göggingenu zamířila po skončení druhé světové války velká část Němců z Nejdecka. Po změně politických poměrů po roce 1989 se patronát přenesl na město Nejde, které s Augsburgem navázalo první přátelské kontakty nejen na úrovni představitelů obou měst, ale i v rámci občanských sdružení a iniciativ. Od té doby proběhla řada společných projektů – poslední akcí, v červenci letošního roku, byl fotbalový zápas mezi týmem Datschiburger Kickers a veterány FK Nejdek.

V sobotu 2. srpna se uskutečnilo v Augsburgu za účasti více než 70 osob slavnostní shromáždění při příležitosti šedesátiletého výročí patronátu, které začalo u památníku na bývalou vlast v Göggingenu a následně pokračovalo v reprezentativních prostorách augsburské radnice. Proslovy z německé strany zazněly mj. z úst Kurta Gribla, vrchního starosty města Augsburg, Anity Dondererové a Herberta Götze z iniciativy „Die Kinder von damals“ a Josefa Grimma, předsedy skupiny „Glück auf“. Za českou stranu hovořili Pavel Andrš a Miroslav Holeček z o.s. JoN – Jde o Nejde a Jiří Bydžovský, někdejší starosta Nejdku, který stál u počátků nových vztahů v úvodu 90. let.

V Nejdku bude letošní výročí patronátu mezi oběma městy připomenuto v sobotu 27. září v místním kulturním domě (více informací v zářijovém čísle Luftu).

Vrchní starosta Augsburgu Kurt Gribl při svém projevu

**Pavel Andrš
foto: Miroslav Holeček**

Božídarské

Národní přírodní rezervace Božídarské rašeliníště je chráněné území nacházející se mezi Božím Darem a Ryžovnou. Ve skutečnosti jde o celý komplex rašeliníšť, která přecházejí jak do smrkových porostů, tak i do horských rašelinných luk. Rozkládá se na ploché náhorní planině v hřebenové části hor v nadmořské výšce 940 až 1 115 metrů. Území, protkané prameny vyvěrajícími na povrch, mokřinami, bažinami a temnými jezírky, dominuje čedičový vrch Špičák (1 115 m). Rezervace je součástí evropsky chráněných lokalit soustavy Natura 2000 a nachází se zároveň i v ochranném pásmu 3. stupně přírodních léčivých zdrojů radioaktivních termálních vod Jáchymov a v ochranném pásmu vodárenských zdrojů.

Západní část Božídarského rašeliníště s Mrtvým rybníkem a Božídarským Špičákem

Ochrana této národní přírodní rezervace (NPR), rozlohou největší v Krušných horách, byla vyhlášena roku 1965 na téměř 930 ha. Chráněna jsou vrchovištní rašeliníště se smrčínami, klečí, porosty borovice blatky, břízy trpasličí, vřesovišti a loukami. Za zmínku stojí, že tato ochrana vznikla z popudu lesníků v reakci na úvahy o možném obnovení těžby rašeliny (paradoxně některá rozhodnutí orgánů ochrany přírody z 80. a 90. let minulého století začala lesy ohrožovat). Roste zde arnika, brusinka, klikva, různé druhy ostřic, pro rašeliníště

charakteristická masožravá rostlina rosnatka okrouhlostá a především mech rašeliník. Rašeliníků je velké množství druhů, všechny jsou si však vzájemně podobné. Mohou být zelené, nažloutlé nebo načervenalé, jen na Božídarském rašeliníšti se jich nachází 24 druhů.

Rašelina vzniká z rašeliníků bývá někdy označována jako nejmladší uhlí a na řadě míst se těžila nebo těží. Výjimkou není ani zdejší rašeliníště, kde systematická těžba začala již v 18. století. V 19. století, kdy byla v okolí Božího Daru ukončena těžba cínu

a stříbra, se rašelina stala jedním z hlavních zdrojů obživy místních obyvatel. Rašeliníště bylo odlesněno a odvodněno pomocí sítě kanálů a ručním rypáním se získávaly kvádry rašeliny (tzv. borky). Drobivá rašelina pak byla vtlačována do zvláštních forem. Těžba zde skončila definitivně až za druhé světové války.

Některá místa bývalé těžby jsou nyní zatopena. Božídarské rašeliníště však zůstalo jediné, které se nepodařilo zcela vysušit. I tak jsou dříve poměrně razantně prováděná odvodňování rašeliníšť v součas-

nosti považována za velmi negativní jev, a dělají se proto rozsáhlá protipatření zejména výstavbou přehrážek na původních odvodňovacích kanálech. Cílem další současné činnosti ochránců v rašeliníšti je snaha o jeho obnovu a návrat do původního přírodního stavu.

Lesy v NPR Božídarské rašeliníště spravují tři plošně významnější vlastníci a správci lesa – Lesy České republiky, s.p., Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a město Boží Dar, každý z jmenovaných subjektů obhospodařuje zhruba třetinu rozlohy NPR. Jednou ze deseti

rašeliniště

Borkování, v pozadí suška borků

let se zpracovává plán péče o NPR, který je závazným dokumentem pro rozhodování orgánů ochrany přírody a doporučením pro hospodaření dalších vlastníků (v limitech povolení orgánů ochrany přírody, protože v NPR je zakázáno téměř vše). Tento plán mimo jiné vymezuje plochy bez hospodářských zásahů, s omezenými zásahy a plochy bez významnějších omezení. Bezzásahová území jsou zde na rozdíl od Šumavy soustředěna do pouze několika, zato plošně významnějších míst, takže zdrojů množství kůrovce je relativně málo a jsou definovány podmáčenými a víceméně nepřístupnými stano-
višti.

Rovněž fauna je zde zastoupena mnoha zajímavými druhy. Mezi významné obratlovce lze zařadit

tetřívka obecného, kosa horského, motáka pilicha, bekasinu otavní a také chřástala polního. V minulosti se zde pravidelně vyskytoval i tetřev hlušec, jeho výskyt však nebyl v posledních letech potvrzen. Hojná je zmiye obecná a ještěrka živorodá. Mezi zvláštnosti horských vrchovištních bezobratlých živočichů patří především vzácné druhy střečků, nosatců a žluťásek borůvkový.

Od roku 1977 prochází územím naučná stezka s délkou 3,2 km a dvanácti zastávkami s informačními tabulemi, jež pojednávají o prostředí a zvládnutostech rašeliniště, historii těžby rašeliny v Krušnohoří apod. Stezka pro pěší začíná na Božím Daru u restaurace Špičák (auto lze zaparkovat na protějším parkovišti nebo v obci), vede hor-

Zpracování rašeliny hnětením

skými loukami, vytěženým rašeliništěm, klečovištěm a po silnici se vrací zpět do obce. V blízké budoucnosti bude pro návrat do Božího Daru možno využít nově vybudovanou stezku podél silnice.

ském příkopu a o městských lesích Boží Dar. Dále se můžeme napojit na další oblíbenou naučnou stezku – Blatenský příkop. Jde o 13 kilometrů dlouhý historický vodní kanál z let 1540–1544, který byl

Chodník naučné stezky

Původně vedla část stezky po povalových chodnících, které zajišťovaly jak bezpečnost turistů, tak i ochranu rašeliniště a vzácných druhů živočichů a rostlin, jež se v něm nacházejí. V posledních letech byla naučná stezka zrekonstruována městem Boží Dar s významným finančním příspěvkem OPŽP (Operační program životní prostředí). Nyní je chodník v celé délce stezky z dubového dřeva a stezka je přístupná i pro vozíčkáře.

Na poslední zastávce naučné stezky si můžeme přečíst souhrnné informace o stezce, o Blaten-

obnoven v letech 1995 až 2000 podle projektové dokumentace z rekonstrukce v dvacátých letech 20. století. Podél něj můžeme dojít až do Horní Blatné.

Celé území národní přírodní rezervace určitě stojí za návštěvu, ale pamatujeme, že vstup je povolen pouze po cestách vyznačených se souhlasem orgánu ochrany přírody. Proto si odtud každý může odnést jen poučení, odpočinek a osvěžení.

**text: Tomáš Čepelák
a Karel Picura**

**foto: archiv, Karel Picura
a Michal Urban**

Informační tabule při silnici pod Božím Darem

Žena na radnici

Rozhovor se starostkou Perninku Jitkou Tůmovou

Již šestnáctým rokem je starostkou obce Pernink Jitka Tůmová. Jaké je to být ženou na radnici, co se jí za dobu jejího působení v této funkci podařilo a čeho by ještě chtěla dosáhnout, i to prozrazuje v rozhovoru pro časopis Luft.

Nejste starousedlík, do Perninku jste se přestěhovala. Můžete prozradit, odkud, kdy a z jakého důvodu?

Pocházím ze středních Čech ze Studeněvsí, což je obec kousek od Slaného. V roce 1977 jsem se přestěhovala za svým manželem do Karlových Varů a za dva roky poté jsme si tady pořídili chalupu. K Perninku tedy patřím už 35 let a důvod byl zcela prostý – líbí se nám tu.

Zkuste popsat svůj vztah k Perninku, Krušným horám obecně a zhodnotit po létech své rozhodnutí usadit se zde.

Pernink mně prostě učaroval, mám ráda hory, je tady nádherná příroda, také tu mám spoustu přátel a lidí, kterých si vážím a kteří pro mě hodně znamenají. V každém ročním období vás Krušné hory něčím uchvátí. Ať je to na jaře, kdy

se příroda probouzí, v létě pak barevné, sametové louky, na podzim zase lesy, no a v zimě zase není nad to sklouznout se ve stopě. Škoda jen, že jsou stále návštěvníky opo-

V Perninku, osmdesátá léta

míjeny, vždyť paří k našim horám s nejzdravějším ovzduším.

Co musí umět a udělat žena, aby se stala starostkou?

Asi dostat příležitost, aby ukázala, že něco umí. A já měla to štěstí, že jsem tu příležitost dostala. Možná to zní divně, ale jsem za to fakt moc ráda. Odmalička jsem organizační typ, myslím si, že jsem prac-

zeptat jich samotných. Určitě jsou mezi nimi ti, kteří mi fandí a moji práci ocení, ale zároveň jsou tu i ti, jimž budu vadit, třeba už jen tím, že jsem na postu starostky tak dlouho. Kritika mi nevádí, z té se snažím poučit, vadí mi tzv. hospodské řeči, kde se u piva probírají věci, jež mají od skutečné pravdy vždycky hodně daleko, a tomu se lze bránit jen velmi těžko.

Na oslavách výročí krušnohorské železnice

vitá, ctižádostivá a taky trochu tvrdohlavá. Když si něco umanu, tak si za tím jdu, dokud to nedokončím. Práce starosty je velmi různorodá, a to se mi na ní moc líbí.

V čem má žena na tomto postu výhodu a v čem nikoliv?

Že by měla žena na postu starosty obce výhodu, to si nemyslím. Možná jen když je třeba trocha diplomacie, ta mužům občas chybí, nebo může zapojit také svůj šarm.

Jak to snáší rodina a obyvatelé obce, v níž se všichni znají? Co mužská, co ženská složka občanů?

Ve své rodině mám velkou oporu, především v manželovi, díky tomu se mohu plně věnovat starostování. Jsou vždy na blízku, obzvláště pak když se třeba tolik nedaří, a to je hrozně důležité. A jak to snáší obyvatelé naší obce, to byste se měl

Jakého politického vyznání jste, do jaké míry a v čem musí, nebo nemusí být starosta politik? Zajímá nás rovněž váš pohled na krajský „Brusel“ v Karlových Varech, Evropskou unii a Brusel jako takový.

Jsem spíše pravicového smýšlení, a pokud se ptáte, zda musí, či nemusí být starosta politik, víte, starosta na té komunální úrovni se označuje jako politik, ovšem ve skutečnosti je to člověk, jenž by měl mít ideálně od každé profese něco. Kouskem by měl být diplomatem, taky trochu psychologem, právníkem či ekonomem, někdy mámou nebo tátou, taky občas vrbou, ale hlavně by se měl starat o obec a její občany, to je jeho prvořadý úkol a to je i můj cíl.

S „Krajem“ mám dobré zkušenosti, ať už se to týká odborné pomoci nebo dotací a v neposlední

S Lubomírem Zaorálkem při předání insignií obce Pernink v roce 2004

řadě je musím pochválit i za to, že postupně opravili povrch silnice II/221 nejen na průtahu naší obcí, a že začali s rekonstrukcí silnice od nás do Nejdku. Co se týká EU, myslím si, že zástupci naší země měli dojednat lepší podmínky, asi v tu chvíli moc nemysleli na své občany. Nicméně naše země je neododdělitelnou součástí Evropy, a tudíž do Evropské unie patří.

V úřadu jste již čtyři volební období. Co se vám podle vás povedlo, co ne? Jaké máte další cíle?

Ano, jsem tu už šestnáctý rok. Když jsem v roce 1998 nastupovala, přebírala jsem obec v červených číslech. Nebylo skoro ani na výplaty, to bylo hodně frustrující. Tak jsem se pustila do práce, kde se dalo šetřit, tam jsme šetřili a po dvou letech jsme mohli začít investovat. Nejprve jsme provedli plynofikaci celé obce, včetně přechodu vytápění na plyn v obecních

domech, dále jsme vybudovali splaškovou kanalizaci, podařila se regulace potoka, rozšířili a opravili jsme hasičárnu, pořídili novou hasičskou cisternu, vybudovali nové veřejné osvětlení skoro v celé obci (zbývají nám už jen dvě ulice), vyměnili jsme okna v budovách základní školy a školní družiny, vybudovali počítačovou učebnu. V neposlední řadě jsme postavili komunitní centrum, opravili jsme živichné povrchy ulic. Jako jedna z mála obcí stále držíme kino, které jsme zdigitalizovali.

Co nás ještě čeká – teď se pouštíme do zateplení budovy základní školy, chystáme se též například dokončit opravy povrchů obecních komunikací, opravit a zrekonstruovat chodníky, dále připravit pozemky v Nádražní ulici pro stavbu rodinných domů, opravit kontrbučenskou sýpku, postavit stezku pro pěší mezi Velflinskou ulicí a Školní Loukou, opravit hřbitov-

ní zdi a provést úpravu hřbitova a rekonstrukci školního hřiště, vybudovat kamerový systém a IT síť v obci nebo taky postavit bowlingové dráhy v Krušnohoře.

Budete znovu kandidovat, nebo pomýšlíte na něco jiného? V případě, že v podzimních volbách neuspějete, máte nějaký plán „B“?

V podzimních volbách kandidovat budu, nerada totiž odcházím od nedokončené práce. A co budu dělat, pokud neuspěji, tak to dovolu, abych si zatím nechala pro sebe.

Co děláte ve volném čase po odpočtu rodinných povinností?

Mám dvě krásné vnučky, ty mě hrozně baví a dobíjejí mi bater-

V roli babičky

ky, taková odpolední procházka s nimi je prostě úžasná věc, člověk se pěkně odreaguje. V poslední době jsem si oblíbila nordic walking, dříve jsem hrávala volejbal, dokonce i závodně, také ráda plavu, občas jezdím na kole a v zimě

na běžkách. Na čtení mi moc času nezbyvá, při starostování se musí člověk pročíst spoustou papírů, ale na dovolené stihnu přečíst dvě tři knížky. Mám ráda spisovatele Robinu Sharma.

Je podle vás areál Plešivec pro místní část Krušných hor a konkrétně pro Pernink přínosem, či ne?

To samozřejmě ukáže čas. Domnívám se, že všechny aktivity, které ztraktivní náš mikroregion, jsou přínosem. Myslím si, že areál na Plešivci bude v zimě zdatně konkurovat Klínovci, je sice teprve na začátku, ovšem jeho široké, dobře upravené svahy přilákají určitě mnoho lyžařů. Navíc zde nabízejí i letní sporty, takže bude mít do budoucna využití po celý rok a v neposlední řadě nabídne také sezónní práci pro lidi z okolí.

Jak vidíte budoucnost naší oblasti (Pernink, svazek obcí Bystřice, celé západní Krušnohoří)?

V první řadě je nutné přilákat mladé lidi, kteří tu zůstanou bydlet a pracovat. Bude hrozně důležité, abychom je tady udrželi, vytvořit pro ně prostředí a hlavně pracovní příležitosti. Každý si totiž musí vytvořit k obci – místu, kde žije – vztah, musí se pro ně nadchnout, a jak se říká, zapustit kořeny. Pak tam zůstává, buduje a vytváří něco pro další pokolení.

**rozhovor vedl: Jiří Kupilík
foto: Jiří Kupilík a archiv
Jitky Tůmové**

V zajištění papírů

Jitka Tůmová se narodila 2. ledna 1957 ve Slaném. Po dokončení základní školy absolvovala Střední ekonomickou školu ve Slaném, obor cizojazyčná korespondence a sekretářské práce, kterou v roce 1976 ukončila maturitou. Hned po maturitě nastoupila do pražského podniku zahraničního obchodu Centrotex, kde působila jako referentka. Od roku 1977 do roku 1991 pracovala v Čedoku Karlovy Vary jako vedoucí ubytovacího oddělení a lázeňských pobytů. V letech 1991 až 1998 se jako osoba samostatně výdělečně činná zabývala provozováním restaurace a cestovní kanceláře. Starostkou obce Pernink se stala v listopadu 1998, do úřadu nastoupila 1. prosince 1998 a v této pozici je dosud. Je vdána, s manželem Milanem má dvě dospělé děti, dceru a syna. Do Perninku se přestěhovala z Karlových Varů 7. října 1991.

Osmý ročník Ostrovské Xterra byl rekordní

Sportovní nasazení na trati

Za ideálního počasí se 14. června na start letošní Ostrovské Xterra – závodu v terénním triatlonu – postavilo rekordních 342 závodníků. Favoritě hlavního závodu byli již před startem jednoznační. Mezi ženami kralovala bývalá lyžařská reprezentantka Helena Erbenová, jež dokázala z terénního triatlonu přivést medaile z MS i z ME. Ta spolu s hornoblatenským Honzou Kubičkem, jemuž se zatím jako jedinému Čechovi podařilo probíjet na MS v elitní kategorii

do první desítky a který vyhrál Ostrovskou Xterru již pětkrát, splnila roli favorita.

Ve startovním poli jsme zaregistrovali mnoho známých osobností – starostů, lékařů, úspěšných podnikatelů, vrcholových sportovců... Celodenní sportování skutečně zasvěceně komentoval rovněž nadšený sportovec Stanislav Bartůšek a dvacetiminutový sestřih připravila i Česká televize pro svůj program ČT4 Sport.

Radost na stupních vítězů

Novinkou letošního ročníku byla soutěž základních škol a gymnázií v dětském duatlonu. Přihlásilo se 125 dětí ve věku od šesti do čtrnácti let z 22 škol. Závody měly nádhernou atmosféru, která jistě potěšila i hlavního sponzora pana Štěpánka z Elektro S. Vyhlašování výsledků bylo vyvrcholením celé této pěkné akce.

A jak soutěž škol dopadla? Vítězství a první místo získala ZŠ Ostrov – Masarykova ul. se 40 body.

Na dalších místech skončily:

2. Gymnázium Ostrov	37 bodů
3. Gymnázium Ostrov	34 bodů
4. ZŠ JAK K. Vary	33 bodů
5. ZŠ Krušnohorská ul.	
K. Vary	28 bodů
6. ZŠ Poštovní ul.	
K. Vary	23 bodů

Teď už mi nezbývá než se těšit na setkání i s novými účastníky na v pořadí již devátém ročníku Ostrovské Xterra.

Jan Novák

foto: Zuzana Funková

Horský běh Perštejn – Klínovec

Na startu v Perštejně

V sobotu 19. července se již potíradvacáté běžel další z ročníků výběhu z Perštejna (340 m n. m.) na nejvyšší horu Krušných hor – Klínovec (1 244 m n. m.). Celkem 17 200 metrů délky s převýšením 904 metrů.

Tentokrát na stovku startujících čekaly velmi těžké podmínky. Kromě sedmnáctikilometrového stoupání se museli běžci vyrovnat s velkým vedrem, které panovalo jak na star-

tu, tak i v cíli na Klínovci. Teplota překročila třicet stupňů. Někteří startující měli s kopcem a počasím značné problémy, ale nakonec všichni ve zdraví doběhli. Mezi muži zvítězil Filip Žizka, ještě nedávno běžec na lyžích z oddílu Lokomotiva Teplice, v současné době atlet závodící za AK Bílina. Mezi ženami byla nejrychlejší s velkým náskokem Petra Nováková, reprezentantka ČR v běhu na lyžích, rodáčka

z Nových Hamrů, závodící za LK Slovan Karlovy Vary.

Vítěz i vítězka v cíli shodně konstatovali, že dnes poznali, jak se závodí v pekle...

foto a text: Lukáš Krejčí

Vítězové v cíli

Johann Thaddäus Anton Peithner von Lichtenfels

Božídarský rodák, který stál u zrodu vysokého báňského školství

Rozhodne-li se někdy Boží Dar pojmenovat ulice města, neměl by určitě zapomenout na Jana Tadeáše Antona Peithnera z Lichtenfelsu. I když Peithnerovo jméno v současnosti většině lidí nic neřekne, lze jej označit za nejvýznamnějšího montánního vědce Království českého v 18. století, který se výrazně zasadil o rozvoj báňského školství v celé habsburské monarchii a na jehož impulz vznikla v Praze první báňská vysoká škola na světě. Johann Thaddäus Peithner se narodil 8. dubna 1727 na Božím Daru a po krušnohorském bardovi Antonu Güntherovi je pravděpodobně druhým nejvýznamnějším místním rodákem.

Ke své profesní dráze báňského odborníka byl Johann Thaddäus Peithner dokonale předurčen. Byl synem božídarského horního písaře a důlního dozorce (šichtmistra) Johanna Christiana Peithnera. Jeho dědeček, božídarský rychtář Johann Christian Peithner, provozoval důl na Zlatém Kopci a jeho starší bratr Wenzel (1725–1807) byl správcem jáchymovského vrchního horního úřadu.

Po studiích na piaristickém gymnáziu v Ostrově a získání doktorátu práv a filozofie na Karlově univerzitě v Praze (1750) se Johann Thaddäus Peithner stal archivářem nejvyššího horního a mincovního úřadu Království českého. Mimo jiné také podnikal v hornictví – spolu se svým bratrem

Johann Thaddäus Anton Peithner z Lichtenfelsu

Titulní stránka Peithnerova stěžejního díla **Versuch über die natürliche und politische Geschichte der böhmischen und mährischen Bergwerke (1780)**, v němž pojednává i o řadě krušnohorských důlních revířů

Václavem měl podíl na zlatých dolech v Jílovém u Prahy. Na jaře roku 1762, ve svých 35 letech, předložil císařovně Marii Terezií plán na zřízení první báňské akademie v Rakousku a zavedení pravidelného teoretického studia báňských věd při Karlově univerzitě.

I když se zprvu jezuité z pražského Klementina i dvorská komora stavěli k Peithnerově návrhu odmítavě, osvěcená císařovna státu, který byl hospodářsky vyčerpan sedmiletou válkou a zoufale se mu nedostávalo drahých i barevných kovů, prozíravě pochopila nutnost výchovy báňských odborníků. Už 19. února 1763 vydala dekret, jímž zřízení báňské akademie v Praze povolila, ale nejen to, zároveň dala pokyn ke zřízení školy pro vyučování praktického hornictví také v Banské Štiavnici ve Slovenském Rudohorí, kde si studenti mohli nabyté poznatky snadno ověřit a rozšířit přímo v důlní praxi.

Ještě v roce 1763 (když by dnešní státní administrativa byla tak rychlá) byla na právnické fakultě Karlovy univerzity zřízena katedra Academia metallurgica a Peithner se stal jejím profesorem. Jeho první přednáška se uskutečnila 1. listopadu 1763. Academia metallurgica si tím připsala světový primát nejstaršího vysokoškolského pracoviště s výukou montánních věd, svým vznikem předběhla o dva roky Báňskou akademii ve Freibergu založenou v roce 1765. V Banské Štiavnici se první přednáška císařovnou jmenovaného profesora Mikuláše Josefa Jacquina konala 17. září 1764.

Dlužno však přiznat, že v Praze výuka montánních věd netrvala dlouho, jen do roku 1772, kdy se

jediným centrem univerzitního báňského školství v habsburské monarchii stala Banská Štiavnica. Jako jedno z nejvýznamnějších pracovišť svého druhu v Evropě se zdejší akademie stala dokonce i vzorem pro École polytechnique v Paříži, založenou v roce 1795. V Čechách pak byla výuka báňských věd obnovena až v roce 1849, kdy byl založen Montánní ústav v Příbrami, přejmenovaný v roce 1865 na Báňskou akademii. Ale to jsme předběhli.

V roce 1772 přešel na akademii v Banské Štiavnici i Peithner a působil zde až do roku 1777, kdy se stal úředníkem dvorské komory ve Vídni pro hornictví a mincovnictví. Už rok předtím obdržel titul c. k. dvorního rady, v roce 1780 pak byl spolu se svým bratrem povýšen do šlechtického stavu s přídomkem „von Lichtenfels“. V roce 1791, rok před svou smrtí, byl Peithner jmenován nejvyšším báňským úředníkem habsburského mocnářství.

Kromě toho, že se zasloužil o rozvoj báňského školství, byl Peithner také autorem řady vědeckých spisů o hornictví a hutnictví. Nejvýznamnějším z nich je monografie Pokus o přírodní a politické dějiny českých a moravských dolů (Versuch über die natürliche und politische Geschichte der böhmischen und mährischen Bergwerke) vydaná ve Vídni v roce 1780, která představuje první souborné ložiskově-geologické pojednání o hornictví v Království českém od dob Agricolových. Také mezi Peithnerovými potomky bylo mnoho významných vědců, právníků, vysokých státních úředníků a umělců – po jednom z nich je pojmenována galerie Peithner-Lichtenfels, založená v roce 1961 ve Vídni.

Rodina Peithnerů z Lichtenfelsu je zajímavá i svým původem, dokládá totiž úzké vazby mezi Krušnými horami a Tyrolskem, které bylo v 15. a 16. století rovněž významným centrem těžby stříbra. Po založení Jáchymova v roce 1516 se zprávy o bohatství zdejších stříbrných dolů donesly i do dalekého Schwazu, významného horního města ležícího poblíž Innsbrucku, a i odtud přicházeli do Jáchymova báňští odborníci a podnikatelé. Také rod Peithnerů (původně Peindtnerů) pochází z Tyrolska, v Krušných horách se však usadil až za třicetileté války. Zakladatelem české větve rodu byl Christian Peithner, který se z Tyrolska na Boží Dar dostal někdy kolem roku 1630.

Michal Urban
foto: archiv autora

„Od mládí byl jsem u dolů vychován, a tedy od svých prvních let naučil se spolu s technickými termíny znát první základy hornického vědění, též užitek, provoz a názvy různého hornického díla a užívání přístrojů.“

Johann Thaddäus Peithner

Případ náhrobní desky Franze Eibische z Boxgrünü

Franz a Franziska Eibischovi v roce 1918

Od osmdesátých let minulého století máme chalupu v Srní. Tato vesnice se původně jmenovala Boxgrün a první zmínka o ní je v listině ze 17. října 1357, kde je uvedeno její jméno Pokozgrün. Až do tohoto dne patřila podobně jako vesnice v jejím nejbližším okolí ke klášteru Posto-

lopřty. Tehdy klášter odstoupil tento svůj majetek císaři Karlu IV. za usedlosti v Žatci a jeho okolí.

Pro zachování kontinuity místa sbíráme materiály o historii obce a jejích bývalých obyvatelích, kteří byli skoro všichni odsunuti v roce 1946 do Německa. Máme celkem rozsáhlý archiv s dokumenty z minulých dob. A tak když přijedou jejich potomci, můžeme jim pomoci s dohledáním rodinných událostí, jako jsou svatby, úmrtí a podobně.

Jednoho dne se u nás zastavila paní Utikalová z Hazlova a dotazovala se na svého vzdáleného předka pana Franze Eibische. Nikoho tohoto jména jsme ale v našich záznamech neobjevili. Celou záležitost jsme prozatím uložili ad acta. Po nějakém čase se objevila rodina pana Wendta z tehdejší Německé demokratické republiky s tvrzením, že jejich předci bydleli v našem domě. Přivezli dokonce svůj rodokmen. Z něho vyplynulo, že jejich prapradědeček opravdu v našem domě bydlel. Byl tehdy obecním posluhou. V uniformě a se šavlí dohlížel na obec Boxgrün. Dokonce přivezli

Porcelánka Thun v Klášterci nad Ohří

staré fotografie, které dovolili zkopírovat do našeho archivu. A tak ho můžete vidět v parádní uniformě.

Když se u nás zase objevila paní Utikalová, nebylo už těžké dát její paměti dohromady s našimi novými dokumenty. Potvrdilo se, že jsou příbuzní.

Obec spadala pod farnost v Boči. Dodatečně jsme tam na hřbitově našli travu a křovisky zarostlý hrob a na něm kovový kříž. Na kříži byla porcelánová oválná deska s ručně psaným textem. Ten potvrzoval, že je zde pohřbený pan Franz Eibisch, který zemřel 4. května 1922 v osmdesáti letech svého života. Byl předkem těchto dvou rodin, jež o sobě do té doby vůbec nevěděly.

Deska byla bohužel prasklá a visela na dvou rezatých závěsech. Opatrně jsme ji sundali, doma očistili a dali oba díly k sobě. Na delší dobu zase celá záležitost usnula. Pak jsme ovšem dostali nápad zeptat se v porcelánce Thun v Klášterci nad Ohří, jestli by uměli udělat a namalovat kopii.

Setkali jsme se s vzácným kladným pochopením. Dokonce našli jednoho starého pána, malíře porcelánu, který byl ochoten a schopen desku znovu napsat a namalovat. Pak už šlo všechno snadno. Nová kopie bude umístěna na kříž na hrobě pana Franze Eibische v Boči.

**foto a text: Ota Děták
s použitím pramenů
paní Utikalové a pana Wendta**

Zde odpočívá v pokoji
Franz Eibisch
obecní sluha z Boxgrünü č. 19
zemřel 4. května 1922 v 80. roce života

zde ležíš dobrý otče nyní v míru
O, odpočivej něžně než se zase sejeme
divej se toužebně na nás dolů
kde ve smutku stojíme okolo tvého hrobu
poklekni a modli se za mne
a já budu před Bohem prosit za tebe
Odpočivej v pokoji!

Původní deska na hrobu Franze Eibische a český překlad jejího textu

Nově zhotovená náhrobní deska

Malá továrna velikého významu

Stávala ve spodní části Jáchymova naproti hotelu Radium Palace. Ve druhé polovině 19. století hrála prim ve výrobě uranových barev a v první třetině následujícího století, v období radiové horečky, měla světový monopol na výrobu radia. V obou těchto svých významných etapách patřila jáchymovská uranová továrna svou úrovní mezi nejlepší na světě.

Uranová továrna – žlutě, radiová laboratoř – červeně, zaměstnanecké lázně – zeleně, potok – modře

Výroba uranových barev

Uranovými barvami se zabýval již německý chemik Martin Heinrich Klaproth, který v roce 1789 oznámil objev nového prvku. Prvek izolovaný ze smolince z Johanngeorgenstadtu a Jáchymova nazval podle nedávno objevené planety uranit. Později se sice ukázalo, že Klaproth neobjevil kovový uran (ten připravil až v roce 1841 Francouz Eugène-Melchior Péligot), ale pouze oxid uraničitý, nicméně jeho objevem nastartovala nová etapa krušnohorského hornictví zaměřená na dolování smolince. Klaproth totiž zjistil, že díky příměsi uranových sloučenin lze sklo či porcelánovou glazuru obarvit na krásnou zelenou nebo žlutou barvu.

Když později kolem roku 1840 vyvinul sklář z Dolního Polubného Josef Riedel postup výroby „uranového“ skla znamenitých barevných kompozic pomocí uranových barev, nastala po nich velká poptávka a začalo se s jejich průmyslovou výrobou také v Jáchymově. Ovšem teprve s příchodem chemika Adolfa Paterly do Jáchymova v roce 1852 nastal prudký rozvoj. V roce 1853 byla přestavěna stará huť na stříbro a bylo v ní zřízeno chemické oddělení pro výrobu uranové žluti. Vznikla státní uranová továrna „k. k. Urangel-fabrik“, první tohoto druhu a dlouhou dobu jediná na světě. Začala výroba uranové žluti, jež si rychle vydobyla své místo na trhu.

Kilogram uranové žluti

**Výroba
uranových
barev
Jáchymov**

Výroba uranových barev

Již v roce 1854 byla továrna za kvalitu barev významně oceněna medailemi na průmyslové výstavě v Mnichově. V následujícím roce 1855 získala ocenění také v Paříži a v roce 1862 v Londýně. Její odbyt v letech 1853 až 1865 rychle rostl. Vývoz směřoval zejména do Německa, Francie, Anglie, Itálie, Ruska a severní Ameriky. Zásahu na tom měl nejen již zmíněný Adolf Patera, ale i jeho následovník Arnošt Vysoký, jenž rozšířil sortiment barev.

V roce 1871 došlo k dalšímu rozvoji továrny, která dostala název „k. k. Uranfarbenfabrik“. V továrně, která stávala v parku vedle nynějšího lázeňského domu Agricola naproti hotelu Radium Palace, byly hlavně chemické provozy. Patřilo k ní však i několik dolů, hutí, drtírna a dvě kovárny. Když pak vlastní továrna začala mít zisky, musel zasáhnout stát (ministerstvo ve Vídni), aby užitek neměli pouze chemici, ale i ostatní profese – horníci, hutníci atd. Přestože zde nepracovalo mnoho lidí (asi pouze 15), vyrobili za rok až 10 tun barev.

Ke konci století poptávka po uranových barvách klesla, v roce 1893 jejich výroba přestala být rentabilní. Továrna, doly a další provozy byly před zavřením, jejich provoz udržovalo ministerstvo pouze pro zajištění určité zaměstnanosti v regionu. Naštěstí začala radiová etapa a nastal další z mnoha jáchymovských vzestupů.

Adolf Patera (1819–1894)

Rakouský hutní chemik a báňský rada Adolf Patera se narodil 11. července 1819 ve Vídni. V roce 1843 úspěšně zakončil studium na c. k. Báňské a lesnické akademii v Banské Štiavnici (k. k. Berg- und Forst-Akademie in Schemnitz). Poté se stal praktikantem Generálního zemského a hlavního mincovního zkušebního úřadu ve Vídni. Zde se zabýval studiem uranových sloučenin. Zásadní bylo jeho vystoupení v květnu 1849 na c. k. Akademii věd ve Vídni, kde na zasedání matematické a přírodovědecké třídy přednesl návrh na výrobu sloučenin uranu (uranových barev) v průmyslovém měřítku. V říjnu téhož roku byl poslán do Příbrami na právě založenou c. k. Hornickou akademii, aby zde připravil výuku včetně laboratoří v oboru hutnictví. Také dostal po-

kyn vylepšit si znalosti češtiny. Mezitím byl jeho způsob výroby uranových barev ve Vídni úspěšně vyzkoušen.

V srpnu roku 1852 byl Adolf Patera vyslán do Jáchymova, aby v místě zdroje uranové rudy zavedl svůj způsob výroby uranových barev ve velkém. Předběžné práce si připravil ještě ve Vídni. Do Jáchymova na post vedoucího továrny odešel v roce 1853 a ve velice krátké době zde svůj záměr zrealizoval. Arnošt Vysoký, další vedoucí uranové továrny, napsal v roce 1866, že na Paterově způsobu výroby nebylo třeba nic měnit. Po návratu do Vídne byl Adolf Patera jmenován ředitelem Říšské zkušební laboratoře.

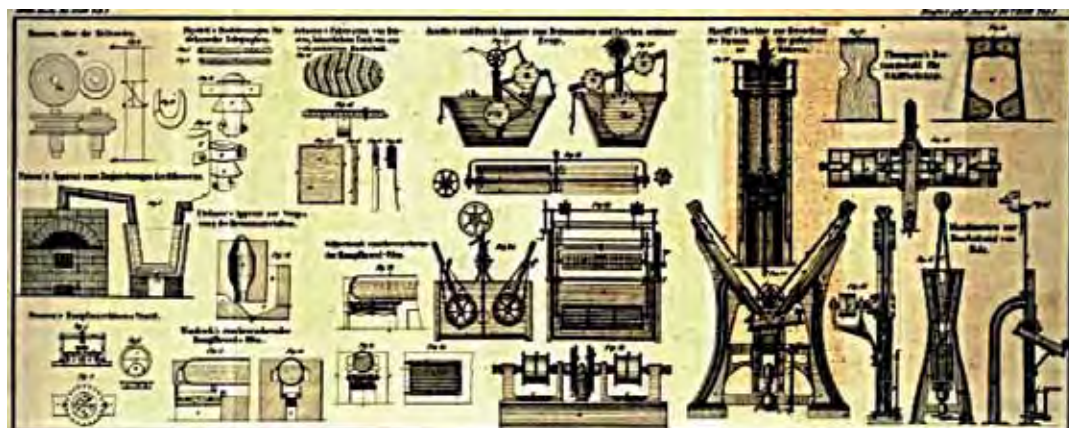
C. k. důlní rada Adolf Patera byl muž mnoha zájmů. Ještě před pokusy s barvami se zabýval zvýšením výtečnosti a zmenšením ztrát stříbra

při získávání kovu z jáchymovské rudy. Později zaměřil svou pozornost i na nikl a kobalt. Dostal za úkol vyřešit rychlou a přesnou metodu stanovení množství uranu v rudě. Při služební cestě po Německu, s cílem získat informace o tamějších postupech, byl požádán Vrchním zemským báňským úřadem Sasko o předvedení svých metod získávání stříbra loužením pod vysokým tlakem. Po souhlasu z Vídne začal se svými pokusy v laboratoři profesora Plattnera ve Freibergu a úspěšně pokračoval v Muldenově huti. Při pokusech s jáchymovskou rudou vyslovil domněnku, že smolinec obsahuje i další dosud neznámé prvky, jak později prokázali manželé Curieovi.

V roce 1874 si v USA patentoval vylepšený způsob získávání rtuti. Objevil těž minerál zippeit, který pojmenoval po prvním kustodovi mineralogických sbírek Národního muzea v Praze a prvním řediteli Příbramské akademie, jímž byl mineralog F. M. Zippe.

V té době docházelo při divadelních představeních často k požárům. Od osvětlení svíčkami nejednou chytla opona a dokonce i kostýmy herců a hereček občas vzplály plamenem. Adolf Patera řešil neohřlavost tkanin. Po napuštění látek roztokem, který vyvinul, dosáhl významného snížení hořlavosti až na úroveň samozhášení. Toto téma zpracoval a vydal jako knihu „Über Flammenschutzmittel“.

Rovněž se zabýval historií. Jeho vlastnoruční zápisky zaznamenávají významné jáchymovské osobnosti 16. století včetně erbů. C. k. důlní rada a hutní chemik Adolf Patera zemřel 26. června 1894 v Těšíně.

Paterův přístroj pro loužení stříbra pod tlakem

Česko-francouzské poštovní razítko k oslavě výroby stého gramu radia

Výroba radia

Úvodem této kapitoly mi dovolu- te, abych ocitoval mírně zkrácenou pasáž z článku dr. Vladimíra Horáka z Rozprav Národního technického muzea v Praze č. 215.

„Psal se rok 1898 a jednoho let- ního dne stáli na břehu potoka Veseřice naproti uranové továrně dva muži. Živě diskutovali o vyluhova- ném odpadu, který zbyl v Jáchymově po zpracování uranové rudy na ura- nové barvy. První z nich – hutní správce Ing. Gustav Kroupa, ředitel státní továrny na uranové barvy v Já- chymově – chtěl tento vyluhovaný od- pad odvézt na haldu a později zpra- covat v huti v Příbrami na stříbro. Druhý z nich – dilovodoucí Vančura – navrhoval vysypávat tento bezcen- ný odpad do potoka Veseřice, jak se to dělalo již mnoho let před tím.

Znechucen vrátil se hutní správce Gustav Kroupa do budovy c. k. hor- ní a hutní správy. Ve své pracovně našel dopis od manželů Curieových z Paříže, kde mu psali o svém objevu polonia a žádali o přenechání ales- poň 5 kg odpadu pro další výzkumy. Hutní správce Kroupa dopis přečetl třikrát, zkoumal známku i razítko. Rozběhl se ke svému představenému hornímu radovi Františku Babánkovi, ten přivolal k poradě ještě horního správce Ing. Josefa Štěpa a společně jim předčítal z úředních listů zprávu o objevení nového prvku v jáchy- movském smolinci. Ihned podořkl, že to může znamenat pro továrnu zá- chranu před zánikem. Všichni tři se rychle dohodli, že pro vědu a k mož- nému prospěchu státního podniku manželům Curiovým vyhoví. Gustav Kroupa nasedl na kolo a jel zabránit dilovodoucímu Vančurovi v dalším vysypávání zbytků do potoka.“

Tehdy nikdo netušil, jak prozíra- vý byl názor horního rady Františka Babánka. Ovšem radiová éra továr- ny nenastala ihned. Dne 26. prosin- ce 1898 ohlásili manželé Curieovi objev radia. Nejprve přišly žádosti o větší množství odpadu od věd- ců nejen z Paříže, ale též z Vídně a z Berlína, později z Hamburku, Anglie i dalších pracovišť. Z původ- ního bezcenného odpadu se stávala žádaná obchodní komodita. A tak přestal být zadarmo, začal se prodá- vat, jeho hodnota i cena rostla. Paní Marii Curie-Sklodowské se podařilo vyrobit první miligram radia. V roce 1906 byl výnosem ministerstva pro- dej zbytků i maloprodej zakázán. Příprava výroby radia odstartovala v roce 1906 a v následujícím roce 1907 byla dána do provozu laboratoř a začala výroba ve „velkém“. Tento pojem a jeho rozsah si představíme podle toho, že v roce 1936 se zde slavilo vyrobení stého gramu radia.

Dne 18. března 1910 byl vyslán do Jáchymova jako ředitel radiové továrny (vedly se diskuse o názvu, zda radiová továrna, nebo laboratoř) významný odborník dr. Carl Ulrich, jemuž zaměstnavatel na žádost mi- nisterstva udělil časově neomezenou dovolenou. Jáchymovská továrna měla poměrně dlouho monopol a i později, po celou existenci „ra- diové horečky“, byla vždy na špičce konkurenčního boje. Byla to doba, kdy se tomuto prvku přisuzovaly zázračné vlastnosti, a tak se po- malu přidával do všeho. Dokonce i do piva, chleba, zubní pasty. Vý- roba uranových barev se udržovala již jen proto, aby byly k dispozici „zbytky“ pro výrobu radia.

Význam továrny je patrný také z toho, že když v červnu 1925 Ma- rie Curie-Sklodowská na pět dní

navštívila Československo, zařadila do svého programu i její návštěvu a prohlídku. V roce 1927 byla továr- na vybavena novou technologickou linkou, která měla kapacitu ročního zpracování 30 až 35 tun uranové rudy s výtěží 3–4 gramů radia. Dal- ší modernizaci prošla v roce 1935 postavením nové úpravny rud. Byly významně sníženy ztráty a zvýšena výtěžnost.

Ve třicátých letech se proká- zala (vedle nesporné užitečnosti) i škodlivost radia a radiové ho- řečky a výrobkům s jeho obsahem bylo odzvoněno. Po zabrání ČSR Německem v březnu 1939 bylo třemi firmami založeno sdružení St. Joachimsthaler Bergbaugesell- schaft m.b.H. Německá říše pro- najala tomuto sdružení na deset let jáchymovské doly. Sdružení o tehdy již zastaralou a hygienicky nevyho- vující uranovou a radiovou továrnu nemělo zájem. Vytěžená ruda se po- sílala ke zpracování do Německa. V srpnu 1939 byla továrna demolo- vána a odstřelena. Avšak ještě dnes je její existence a nezastupitelná úlo- ha připomínána v publikacích po ce- lém světě.

Vedlejší epizoda z historie továrny

I v historii lázní sehrála uranová továrna určitou, i když vedlejší úlo- hu. První lázně vznikly v budově pe-

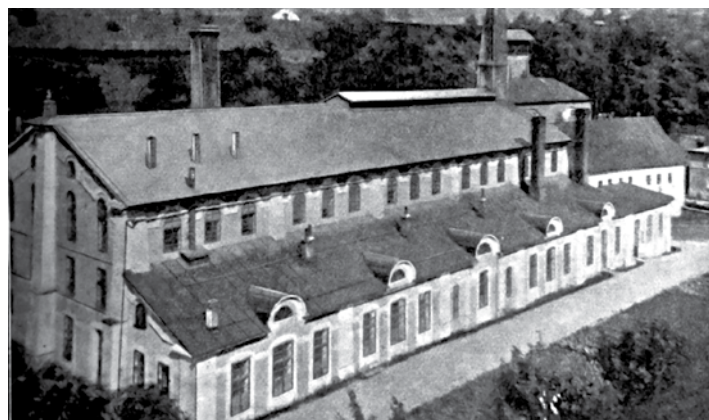
F. Dautwitz. Výsledkem bylo dopo- ručení vybudovat v Jáchymově státní radonové lázně.

Během roku 1908 bylo ve štolě Daniel položeno více než čtyřkilo- metrové potrubí přivádějící rado- novou vodu z dolu Werner (později Rovnost I) k ústí štol (poblíž dneš- ního kruhového objezdu). V létě 1908 byly zprovozněny první erární radonové lázně umístěné v nedale- ké uranové továrně do malého pří- stavku směrem k radiové laboratoři (po proudu potoka), kde byly čtyři koupelové kabinky, vždy s jednou vanou. Na koupele dohlížel městský a horní lékař MUDr. A. Langhans. Lázně sloužily zaměstnancům já- chymovského báňského podniku včetně zaměstnanců uranové továr- ny. Pouze v případě volné kapacity se umožnily koupele i dalším zájem- cům.

Lázeňský provoz, jak si ho dnes představujeme, začal až otevřením státního Lázeňského ústavu pro léč- bu radium 22. října 1911 (dnešní lá- zeňský dům Agricola). V roce 1912 byl otevřen hotel Radium Palace, kde se též podávaly radonové kou- pele pod dohledem MUDr. Damase z Vídně. Koupele v uranové továrně ztratily na významu.

text: Jaroslav Ochec

foto: archiv autora a E. Těšínské (Akademie věd ČR)

Uranová továrna – vpravo vzadu radiová laboratoř, před ní přístavek pro zaměstnanecké lázně

kaře Kühna v horní části Jáchymova na náměstí. Ty začaly být známé a vyhledávané. Počátkem roku 1907 se využití důlních vod v Jáchymově k léčebným účelům dostalo na po- řad jednání „vyšších“ míst ve Vídni. Byli přizváni lékařští experti – pro- fesor E. v. Neusser a jeho asistent

Použitá literatura:

E. Těšínská: Dějiny jaderných oborů v českých zemích, Praha 2011
I. Lorencová: Z dějin hornictví 40, Praha 2011
Archiv Národního technického mu- zea Praha, fond NTM

Hauenštejn – odvěký

Léto je v plném proudu, a i když počasí přímo vybízí k vodním radovánkám, vydejme se od vody do kopců k odvěkému strážci údolí řeky Ohře – k původně středověkému hradu Hauensteinu, dnes z popela vstávajícímu romantickému zámku Hauenštejn, někdy také nazývanému Horní hrad.

Letecký pohled na Hauenštejn (foto <http://www.4kkarta.cz/>)

Na otázku, kdy hrad přesně vznikl, neexistuje přesná odpověď. Pravděpodobně byl založen jako strážní pohraniční opěrný bod panovnické moci ve dru-

hé polovině 13. století. Jeho název vznikl spojením slov Haue (motyka či palice) a Stein (kámen, přeneseně hrad) však odkazuje na skutečnost, že i v je-

ho okolí probíhala důlní činnost.

Ve vleku dějin hrad stále měnil majitele. Zpočátku patřil například klášteru v Doksanech nebo panov-

níkům zemí Koruny české, kteří jej využívali jako zástavu či odměnu za dobré služby. V roce 1528 koupil hrad Jindřich Šlik. V majetku mocného rodu Šliků byl pak

Hauenštejn okolo roku 1910

Hauenštejn na snímku Ruperta Fuchse z roku 1927

strážce údolí řeky Ohře

Zámek výhledem z arboreta

Hauenštejn více než sto let. V roce 1837 zakoupil hrad společně s Měděncem rod Buquoy-Longueval, který jej postupně přestavěl na romantický zámek ve stylu anglické novogotiky. V okolí zámku byl vybudován přírodně-krajinářský park. Rod Buquoyů vlastnil zámek až do roku 1945, kdy jim byl majetek zkonfiskován československým státem. Za druhé světové války zde bylo středisko Hitlerjugend. Po různých úpravách byl objekt po válce využíván například jako ubytovna či záchytný domov pro mladistvé. Postupně však byl opuštěn a celá desetiletí chátral. Z romantického zámku se postupně stala ruina pohlcená změtí náletových dřevin. V roce 2000 jej koupil současný hradní pán Pavel Palacký, který se pustil do jeho obnovy.

Zbytky novogotické krásy

Pohled do zrekonstruované kaple

Pohled z věže směrem k hradní kapli

Na Hauenštejn se dostaneme ze silnice E 442 z Ostrova do Kadaně, z níž odbočíme mezi Damíciemi a Stráží nad Ohří vlevo do lesů. Odbočka je dobře označená, takže ji nelze minout. Po pár kilometrech se dostaneme do části obce Krásný Les – Horního Hradu. Zde se nedaleko od našeho cíle nachází parkoviště. Pokud však nechceme jet po hlavních tazích, můžeme se vydat přes Boží Dar a Klínovec. V Loučné odbočíme na silnici č. 223 směrem na Měděnec. Po přibližně dvou kilometrech pak odbočíme vpravo na Krásný Les. Také odsud je

pohlednic či tvorba z různých zde pořádaných symposií. Některé ze sálů jsou pak využívány pro různé výstavy. Dále můžeme vystoupat na gotickou věž a pokochat se krásným výhledem do krajiny, rozjímat ve zrekonstruované hradní kapli či se projít přílehlou botanickou zahradou a arborem.

Konají se zde také hudební večery, medové slavnosti nebo sokolnické dny. Velmi oblíbené jsou komentované noční prohlídky. Na Hauenštejně je možné se též ubytovat nebo zde strávit pár dnů jako dobrovolník

cesta dobře značená cedulkami Hauenštejn. Auto můžeme nechat v Krásném Lese. Pak se vydáme kousek zpět k odbočce na lesní cestu, po níž se pěšky dostaneme až k zámku.

Hauenštejn je v podstatě rozestavěný, a návštěvník tak může „naživo“ sledovat jeho postupnou obnovu. Na fototabulích umístěných po areálu si můžeme prohlédnout, jak taková obnova zámku vypadá, jaký byl jeho stav v dobách minulých nebo v těch, kdy byl ruinou. Stálou expozici dále tvoří Buquojův sál s rodokmeny nejmnocnějších evropských rodů, trofejní sál, výstava starých

a pomoci při obnově objektu. Zkrátka možností, jak si Hauenštejn užít, je nepřehledné množství.

O prázdninách je hrad otevřen denně od 9 do 19 hodin. Děti do 6 let mají vstup zdarma. Dospělí zaplatí 80 Kč, zlevněné vstupné pro důchodce a děti do 10 let činí 60 Kč, rodinné vstupné vyjde na 240 Kč. Zakoupením vstupného návštěvník nemalou měrou přispívá k záchraně celého areálu.

**Lenka Löfflerová
foto: Ulrich Möckel a archiv
Michala Urbana**

Ptačí – zaniklá obec se

Obec Ptačí (Vogeldorf, Vogldorf) je v současnosti pro většinu obyvatel krušnohorského regionu naprosto neznámým pojmem. Ptačí se nacházelo zčásti při silnici mezi Krásnou Lípou a Přebuzí, domy byly rozloženy též při cestách směrem na Milíře. Původ názvu Vogeldorf souvisí údajně s tím, že tu rostlo mnoho jeřabin, které hodně jedli ptáci, případně s kdysi rozšířeným lovem ptactva. Počátky lokality jsou spojeny se sklářskou výrobou, která měla v Krušnohoří bohatou tradici.

Nejstarší písemná zmínka o sklářské výrobě u Ptačí pochází z falknovské městské knihy z roku 1512. První dvě sklářské hutě pracovaly na Ptačím vrchu nad Krásnou Lípou. Obě hutě byly založeny bratry Ziegnerovými, od nichž přešlo vlastnictví do roku 1540 do rukou sklářských rodin Dietrichů a Schürerů, které byly v polovině 17. století donuceny odejít z náboženských důvodů do sousedního Saska. Na území Ptačí existovala dnes již zaniklá usedlost Altenhütten („Stará huť“), jež stála zřejmě v části zvané Möschlhäuser (viz plánec obce). Zdejší sklářská výroba zanikla stejným způsobem jako ostatní sklářské hutě v okolí Krásné Lipy a Ptačí, tzn. odchodem sklářů. S názvem Alte Hütten se setkáváme ještě na katastrální mapě z roku 1842.

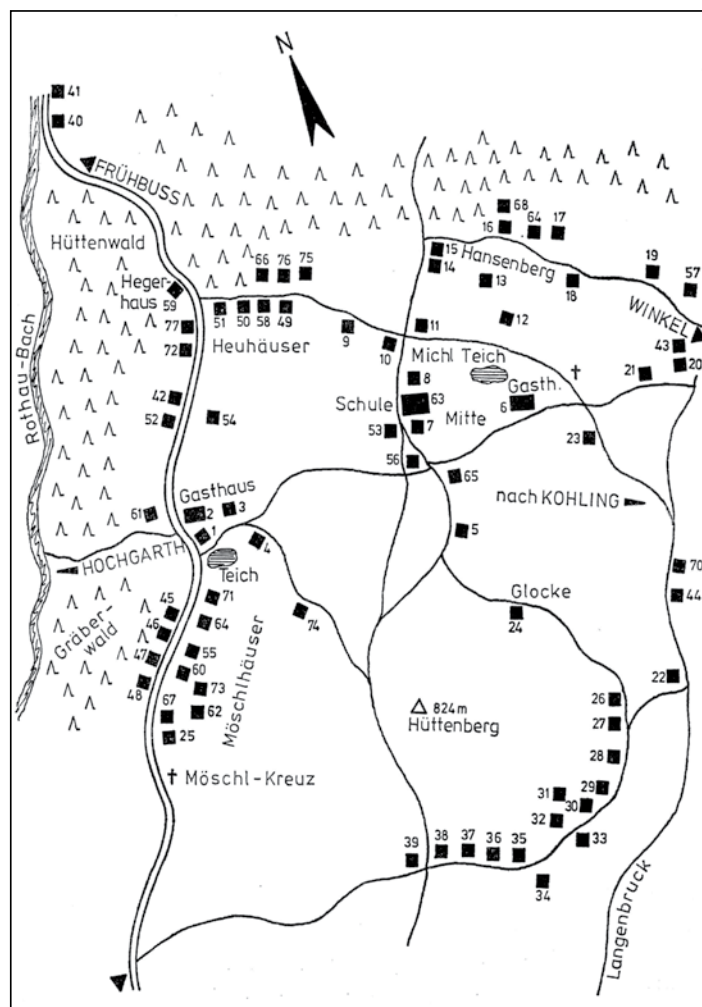
Část obce Ptačí dříve...

Jako základní surovinu používali sklářští mistři čistý bílý křemen, jehož naleziště se nacházela například na návrší Vřesovce (Kühberg), na Ptačím vrchu (Hüttenberg), v Milířích či v Břidlově. Ke křemenu se přidával popel po spalení dřeva, jenž byl bohatý na alkálie a vápník. Sklovinu se tavia v pecích, vytápěných výhradně dřívím. Vyráběly se zde nádoby na pití a tabulky tlustého skla.

S emigrací sklářů sídelní okruh zanikl, brzo nato se však okolo Ptačího vrchu rozrostla nová ves. O založení se postarali osadníci z Bavorska. Podle berní ruly z roku 1654 čítala 7 domů, prý špatných (první záznamy o obyvatelích Ptačí pocházejí v jindřichovických matrikách teprve z roku 1657). První osadníci se museli vypořádat se zdejšími nehostinnými přírodními podmínkami. Pole v lesích nebyla úrodná a stejně jako v řadě okolních vesnic nebylo někdy dokonce možné zasít ani obilí. Přesto se podařilo oblast zúrodnit, na významu začal nabývat její agrární charakter. Vznikl zde i panský dvůr hrabat Nosticů, kteří vlastnili jindřichovické panství.

Výtvarné ztvárnění dobové sklářské hutě (Agricola, 1556)

Plánek Ptačí v roce 1945. Potok Rotava (vlevo) vytvářel přírodní hranici s obcí Obora, která náležela již do kraslického okresu

sklářskou minulostí

...a nyní

V roce 1783 se v Ptačí napočítalo 33 dospělých a 14 dětí, roku 1847 zde v 39 domech bydlelo 175 obyvatel, žijících se paličkováním krajek a dřevařstvím. Časem našla část obyvatel živobytí v Sasku. S nástupem průmyslu v 19. století nacházeli muži z obce obživu především v železárnách v Šindelové a v Rotavě, předtím vyráběli perleťové knoflíky. Mladší ženy docházely do nejdecké česárny, další část pracovala u rukavičkářny Josefa Kunzmanna v Přebuzi.

Ptačí se musela stát samostatnou obcí ve druhé polovině 18. století, ovšem později byla opět připojena k obci Krásná Lípa. K definitivnímu osamostatnění došlo až v roce 1919, kdy se starostou stal Franz Ott. Obec s osadou Mlýnské

Chalupy (Mühlhäuser), která měla tehdy 63 domů a 364 obyvatel, náležela pod římskokatolickou

byla časem rozšířena na dvojtřídní. Prvním učitelem se stal p. Fickert, dalším p. Kunzmann.

Poblíž velkého smrku (uprostřed) stávala škola

Zplaněná třešeň poblíž rozvalin jednoho z domů

farnost a četnickou stanicí Krásná Lípa.

V roce 1903 byla v místě vystavěna jednotřídní škola (č. p. 63), jež

Ptačí v číslech

Rozloha	439,2461 ha
Počet obyvatel k 1. 12. 1930	365
Počet obyvatel k 17. 5. 1939	40
Počet domácností	114
Zaměstnanců v zemědělství	56
Zaměstnanců v průmyslu	212
Zaměstnanců v obchodu	16
Počet živnostníků	52

Obec byla v politickém směru orientována velmi levicově – podobně to na Nejdecku vypadalo na Tisové, v Rudném a ve Fojtově. Až do roku 1938 měla v Ptačí

silné postavení Komunistická strana Československa s Německou sociálně demokratickou stranou dělnickou. V komunálních volbách na jaře 1938 získali komunisté v obci 46,5 % hlasů (a tím nakrátko i pozici starosty, již vykonával Karl Lorenz), za nimi skončili henleinovci (37,2 %) a sociální demokraté (16,3 %). Jen pro srovnání – celkově na Nejdecku vyhrála Sudetoněmecká strana s 68,5%, sociální demokraté obdrželi 19,5%, komunisté 10,5% a české volební skupiny 1,5%.

V důsledku odsunu německého obyvatelstva po druhé světové válce Ptačí i Mlýnské Chalupy zcela zanikly. Ještě v únoru 1946 žilo v obci 282 osob (při počtu 72 domů), v listopadu 1948 už zde nebylo možné napočítat ani jednoho stálého obyvatele. Do konce 50. let byly všechny domy srovnány se zemí.

text: Pavel Andrš

foto: Heimatmuseum Stadt- und Landkreis Neudek in Augsburg-Göggingen, Michal Urban, <http://josefov.xf.cz>

Chutná polévka z mladých kopřiv

Letní výlety mohou být spojené se sběrem bylinek do polévek, a když tak bloudíte po lese s prázdným košíkem, můžete potkat na stráni docela nenápadnou rostlinu – nemáte-li ovšem holá lýtka... Člověk nemusí být botanikem nebo pravou kořenářkou – tuto rostlinu si zaručeně nesplete, stačí pohladit lýtko a pozná ji i v noci. Co s tím ale provést, aby doma zavoněla pravá původní kopřivová polévka?

Vhodné jsou pro ni svěží mladé lístečky vrcholových částí všestranně použitelné byliny z čistých horských mezí a remízků. Podstatný je dobrý vývar, který připravujeme podle své zkušenosti. Polévku si můžeme uvařit i na vodáckém výletě v kotlíku nebo na ohni tábořiště u rybníka. Ačkoli je to neuvěřitelné, lístky se dají sbírat bez popálení i holou rukou, musí být však suché a trhejte je zespodu.

Polévka z kopřiv

Umýt pět až deset plných hrstí mladých kopřiv, spařit (blanširovat), scedit (odstranit várku). Spařené kopřivy nakrájet či nasekat

na malé kousky. Cibuli nakrájenou nadrobno zpěnit v omastku (nebo oleji) do zlatožluta. Vše doplnit litrem zeleninového vývaru a asi 5 mi-

nut nechat vařit na malém ohni. Čtyři vejce rozšlehat s trochou mouky a za stálého míchání dát do polévky. Ochutit solí, pepřem a trochou muškátového ořechu. Polévka se může nastavit

dalšími 200 ml smetany nebo kysaného mléka. Povrch posypeme na malé kousky nakrájenými čerstvými kopřivami nebo květy hluchavky.

Využít můžeme i na tuku dozlatova opečené kousky chleba. Na ošatce by nemělo chybět čerstvé domácí pečivo.

Brennnesselsuppe

Fünf bis zehn Hände voll junger Brennnessel waschen, brühen (blanchieren), abseihen (den Sud aufheben). Die gebrühten Brennnessel klein schneiden (ev. mit Wiegemesser). Eine kleingeschnittene Zwiebel in Butterschmalz (oder Öl) goldgelb anschwitzen. Alles mit einem Liter Gemüsebrühe auffüllen und ca. 5 min auf kleiner Flamme kochen lassen. Vier Eier mit etwas Mehl verquirlen und unter Rühren in die Suppe geben. Mit Salz, Pfeffer und etwas Muskatnuss (oder Macisblüte) abschmecken. Die Suppe kann mit 200 ml Sahne oder Sauermilch weiter gebunden werden. Obenauf streut man kleingeschnittene frische Brennnesselblätter oder Blüten von der Taubnessel.

Josef Dvořáček podle podkladů
prof. Gottharda B. Schickera
překlad a foto: Petr Svatoň

Nejdečtí hráli pro dobrou věc

Účastníci zájezdu na společné fotografii před Heimatmuseum v Augsburgu

V sobotu 12. července odpoledne změřili své síly na fotbalovém stadionu Karla Mögeleho v Augsburgu fotbalisté Nejdku a domácího týmu Datschiburger Kickers. Výtěžek z benefičního fotbalového utkání, jež sledovalo přibližně 250 osob a skončilo výhrou domácích

4:1, činil více než 1 000 eur a putoval do centra postižených dětí v Hessingu.

Šlo již o pátý vzájemný zápas, tentokrát na německé půdě – předchozí se uskutečnily v letech 1992 až 2013 v Karlových Varech a Nejdku a zúčastnili se jich i čes-

koslovenští internacionálové (například Antonín Panenka).

Nejdečany, kteří zavítali do Augsburgu, nečekal jen fotbal. Již v pátek od 19 hodin proběhlo oficiální přijetí na augsburské radnici, kde hovořili zástupci měst a organizací z obou stran hranice.

V sobotu dopoledne byla na programu návštěva muzea města a bývalého okresu Nejdek v místní části Göggingen. Průvodcovství se ujal jeho správce Josef Grimm, rodák z Abertam. Muzeum, o jehož provoz se stará Heimatgruppe „Glück auf“ a jehož historie sahá až do roku 1962, se nachází na ploše asi 130 m². Je zde k vidění na tisíc exponátů, více než 5 000 fotografií a jiného obrazového materiálu. V knihovně je umístěno zhruba 650 knih včetně kompletního vydání časopisu Neudeker Heimatbrief. Z vystavených exponátů zaujmou původní kruhová barevná vitráž z rozhledny Pajndl, makety měst Abertamy a Nejdek, originální fotoaparát novohamerského fotografa Ruperta Fuchse, specifické nejdecké černé krajky či zdejší výrobky (papírové sáčky z Nejdku, rukavice z Abertam).

Pavel Andrš
foto poskytl: Soňa Taušková

Neobyčejně obyčejná kopřiva

Kdo by neznal všudypřítomnou kopřivu? Koho z nás už alespoň jednou nepopálila? Tím, že při doteku „pálí“, si vysloužila v lidských očích mnoho nenávisti. Kdyby však lidé věděli, jak je kopřiva léčivá, nic jiného by už nepěstovali. To však ví bohužel už jen málokdo.

Kopřiva dvoudomá (foto: Wikipedia)

Kopřiva dvoudomá

Český název:	kopřiva dvoudomá
Latinský název:	Urtica dioica
Čeleď:	kopřivovité
Lidový název:	koprivka, pokřiva, prhlava, prhlíce, prhlínka, pyhlavka, velká kopřiva, žahavka, žihavka, žihlava, žihlavka

Kopřiva je bylina, kterou se děti naučí poznávat jako jednu z prvních – postačí pouze jeden jediný kontakt s ní. „Kopřivy jsou tak obyčejné, že je můžeme poznati a ucítiti pouhým dotekem i po tmě a v noci, pročez není zapotřebí, abychom je obšírně popisovali,“ uvádí ve svém herbáři již mnohokrát zmiňovaný Petr Ondřej Mattioli (1501–1577). U nás roste kopřiva dvoudomá a kopřiva žahavka, která je o poznání menší. Léčivé účinky mají rovnocenné.

Kopřiva roste u zdí, plotů, v hustém houští, na náspech na okrajích cest, a to od nížin až do hor. Prostě a jednoduše kopřiva roste všude. Během let se rozšířila po celé Zemi, nevyskytuje se pouze v některých částech jižní Afriky a v polárních oblastech.

Tato léčivka se již ve starověku těšila velké vážnosti. Albrecht Dürer (1471–1528) namaloval anděla, jenž s kopřivou v ruce stou-

pá k trůnu Nejvyššího. Švýcarský farář Künzle poukazuje na to, že kopřiva by byla již dávno vyhubena, kdyby ji nechránila její palivost.

Mírné popálení naší kopřivou nevádí, naopak působí proti revmatismu, ekzémům a bolestem hlavy. Některé tropické kopřivy jsou ale daleko silnější a jejich popálení je značně nebezpečné. Následky se pak často léčí i několik týdnů. Mezi velmi nebezpečné patří například *Urtica ferox*, obsahující celou řadu prudkých jedů způsobujících ochrnutí, oslepnutí a dokonce i smrt. Při popálení kopřivou rozemneme v dlaních list jitrocele a popálené místo jím potřeme. Jitrocel bolest utiší.

Kopřiva je léčivá celá, od kořene přes stonek a listy až po květy. Podněcuje látkovou výměnu v celém organismu. Čistí krev, a proto je velmi oblíbená při jarních a podzimních kúrách. Kopřiva je

především močopudná. Na to by měli pamatovat všichni, kdo trpí revmatismem, dnou, zánětem močové trubice, ledvinovými nebo močovými kaménky. Jelikož má také příznivý vliv na slinivku břiš-

ní, snižuje kopřivový čaj hladinu cukru v krvi. Dále je kopřivový čaj velmi vhodný při onemocnění jater a žlučníku. Díky silnému odvodňování působí pozitivně při vodnatelnosti. Svými krvetvornými účinnými látkami pomáhá při chudokrevnosti, anémii a jiných těžkých onemocněních krve. Trpí-li někdo nějakým druhem alergie, potom je dobré pít kopřivový čaj po delší čas. Pro každé vlasy je blahodárná kopřivová tinktura.

Při ischiasu, ústřelu a zánětech nervů na nohou a rukou zlehka přejíždíme po bolavých místech čerstvou kopřivou. Například při ischiasu přejíždíme čerstvou rostlinkou pomalíčku od kotníku po vnější straně nohy až ke kyčli a odsud po vnitřní straně až k patě. Dvakrát to zopakujeme a nakonec přejedeme od kyčle dolů po zadní straně nohy. To nám radí paní Marie Treben a myslím, že pro dnešní dobu je to rada více než vhodná.

Léčivé účinky kopřivy by vydaly na celý román, a to jsme ještě nezabrousili do gastronomie, kde má také své nezanedbatelné místo. Dále je kopřiva považována za prádnou rostlinu, ale její vlákna jsou pořádné kvality.

V čem je tedy největší síla Jejího Veličenstva Kopřivy? Rozpouští vše, co těla nepatří.

text: Kateřina Bílková

Ruská elita běžců na lyžích trénuje na Fichtelbergu

Zleva nahoře Černousov, Belov, Legkov, Ustugov s dětmi

Reprezentanti Ruska v běhu na lyžích si již potřeťi za sebou vybrali pro své letní soustředění saský Oberwiesenthal. Ve stejné době probíhalo i soustředění sportovců lyžařského klubu Slovan Karlovy Vary na domácí Jahodovce na Božím Daru. Díky kontaktům německého trenéra Lutze Hänela se podařilo domluvit setkání malých sportovců s olympijským vítězem Alexandrem Legkovem, bronzovým medailistou ze Soči Iljou Černousovem, Sergejem Ustugovem a Jevgenijem Belovem.

Ruští reprezentanti se zúčastnili závodu na 15 km na kolečkových lyžích ve Skiarene na Fichtelbergu. Děti tak měly možnost vidět závodníky v akci, což bylo pro mnohé z nich velmi motivující. Po závodě proběhlo v přátelské atmosféře společné focení a autogramiáda.

text a foto: Renata Zatloukalová

Historické svatební fotografie

Svatební foto Rudolfa Hochmutha (Vysoká Pec 123) a Marthy Schwabové (Rudné 244) z roku 1938

U příležitosti letošního 17. setkání rodáků a přátel Vysoké Pece a Rudného, které se konalo 28. a 29. června, byla uspořádána výstava historických svatebních fotografií míst-

ních rodáků. Výstava si kladla za cíl rozptýlit účastníky nejen během slavnostního oběda v místní restauraci Sportka, ale i při večerní zábavě za doprovodu tradičních harmonik.

Určení data pořízení některých snímků bylo velmi složité, u většiny však napomohli potomci či rodinní příslušníci vyfotografovaných novomanželů. Tak tomu bylo například u rodičů Adolfa Hochmutha – organizátora těchto tradičních setkání.

Především na fotografii jeho rodičů byla patrná móda meziválečného období – jednoduché elegantní šaty v romantickém hollywoodském stylu. Na vystavených fotografiích dominovala bílá barva. Na sbírce svatebních fotografií se aktivně podíleli jak němečtí, tak i čeští rodáci. Za skly se tak opět „potkali“ někteří sourozenci – raritou byly tři svatební fotografie sourozenců Götzových.

Svatební fotografie sourozenců Götzových (vlevo Rezi Götzová a Hans Heidelberg), vpravo Ernst Götz a Tassi Brandlová)

Podle informací Margit Klocové (rozené Heidelberg) se z celkového počtu šesti sourozenců provdaly pouze

dvě dcery (Anna a Teresa) a oženil jeden syn (Ernst).

text a foto: Martina Zettlová

Paličkované obrázky v Horní Blatné

V sobotu 19. července byla v hornoblatenském kinosále zahájena prodejní výstava paličkováných obrázků, které vytvořila Štěpánka Feldmannová. Jejich hlavním tématem je Labutí jezero.

Výstava vznikla na základě úspěchů výstav v knihovně při Střední pedagogické škole v Karlových Varech, kde své práce předváděla další autorka, Jaruška Kovářová, pod názvem Křídla motýlí. Štěpánka se prezentovala v Karlových Varech loni v listopadu a prosinci obrázky nazvanými Nové jaro. Labutím jezerem inspirovala autorku její vnučka, která se věnuje baletu. První baletku upalčovala právě pro ni. Jako předlohu použila črtu z jednoho nejmenovaného časopisu a vytvořila si vlastní podvíněk.

Historické svatební fotografie

V německém Schönecku, kde se každoročně pořádá setkání paličkářek (i jednoho paličkáře) z celého Německa, měla baletka veliký úspěch –

v anketní soutěži získala druhé místo. To Štěpánku povzbudilo a začala vytvářet nové výjevy z baletu. Vydátným pomocníkem jí byly fotografie skutečných baletek.

Další vystavované obrázky, které již byly součástí výstavy v Karlových Varech, jsou výsledkem tvorby Jarušky Kovářové. Paní Jaruška začínala s paličkováním již před 20 lety v Chomutově a je členkou výboru občanského sdružení Krušnohorská krajka.

Navštivte nás kdykoliv během provozní doby informačního centra Horní Blatné. Podrobnější informace lze získat na: www.horni-blatna.cz.

Alena Vopálecká, Tereza Susková
foto: Tereza Susková

Country sešlost ve Vysoké Peci

Letošní sluncem zalitá a prohrátá Country kotlina ve Vysoké Peci přilákala přes tisícovku návštěvníků. Zahrálo si zde pět hudebních skupin – Bezpražcové housle z Nejdku, DRC z Ostrova, Album z Chomutova, Vy-

měna z Ostrova a Bankrot z Nejdku.

Když se před dvěma roky konal jubilejní dvacátý ročník, organizátoři si slibovali, že už je to opravdu naposledy. Ovšem dvacet let je dvacet let, a tak téměř z nos-

talgie pořádá obec tuto akci dál. Fanoušků sice ubývá, ale přesto v letošním roce příjmy ze vstupného pokryly veškeré náklady. Tak snad se příští rok zase všichni sejdem.

text a foto: Romana Malá

Vysoká Pec, 19.7. 2014 Country sešlost

ABERTAMSKÉ NOVINY

Konec prázdnin v Abertamech bude opět pestrý

Vážení spoluobčané,

dovolte mi, abych vás uprostřed léta informoval o aktuálním dění v Abertamech a okolí.

Město připravilo na prázdniny několik akcí. Abertamská pouť a fotbalový turnaj „Memoriál Roberta Panyho a Martina Jiřínského“ již proběhly stejně tak závody na Skateparku a turnaj v malé kopané. Všechny akce se vydařily včetně počasí a návštěvnosti. Chtěl bych ještě poděkovat všem, kteří pomáhali s organizací a přípravou akcí. Velký dík patří paní Panyové a paní Nuskové, které opět přišly podpořit fotbalový memoriál a předaly ceny vítězům i poraženým.

V srpnu proběhne v areálu Technických služeb již tradiční Řezbářské sympozium, které letos navštíví šest řezbářů. Pozvání opět přijal i spolek paličkářek z Karlových Varů, Ostrova, Sokolova, Chodova a dalších západočeských měst. Je připraven bohatý program na celý týden od 18. do 22. srpna. V rámci sympozia proběhne večer 20. srpna na náměstí promítání dokumentů Petra

Mikšíčka a také druhé části dokumentu o Josefu Beerovi z Hřebečné. Následně v pátek 22. srpna večer vystoupí v rámci předání soch country kapela Bankrot. Vstup na všechny akce je zdarma.

V sobotu 23. srpna se v areálu Technických služeb Abertamy uskuteční loučení s prázdninami ve stylu Asterixe a Obelix. Dopoledne je na programu závod v dětském duatlonu, po obědě soutěže pro děti, skákací hrad, diskotéka, malování na obličej a další překvapení. Na večer je připravena diskotéka pro dospělé. Záměrně jsme zvolili toto datum, protože poslední víkend o prázdninách se konají oslavy města Hroznětína, které občané Abertam hojně navštěvují.

Dále bych rád informoval o připravovaných investičních akcích města. V červenci proběhlo výběrové řízení na dodavatele staveb: „Rekonstrukce místní komunikace Vodárenská ul. a oprava hřbitovní zdi“. V současné době již byly podepsány smlouvy o dílo a práce na obou akcích započnou ještě v srpnu. Jde o celkovou opravu spodní

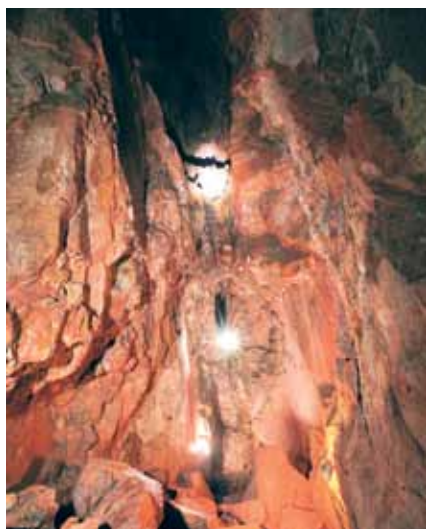
části Vodárenské ulice, kterou provede firma Algon a.s., a dostavbu hřbitovní zdi u tzv. Kadlečáku, již uskuteční firma KV Realinvest s.r.o., v níž jako stavbyvedoucí působí Pavel Zídka z Abertam. Město dále obdrželo dotaci ze Státního fondu životního prostředí na zateplení a opravu budovy České pošty, požární zbrojnice a základní školy. Opravy se uskuteční v průběhu letošního a příštího roku. Rozsah a pořadí oprav bude projednáno zastupitelstvem města.

Největší letošní investiční akcí je zpřístupnění dolu Mauritius na Hřebečné. Zde se pracuje zatím podle schváleného harmonogramu. Dokončení prací je naplánováno na říjen letošního roku, a v jakém stavu jsou nyní, se můžete dozvědět z článku, který připravil hornický Spolek přátel dolu sv. Mauritius.

Přeji krásné léto a hodně sluníčka.

Zdeněk Lakatoš,
starosta města Abertam

Bájný Mauritius aneb z pohádky ke skutečnosti...

Velká komora na konci štol Kryštof. Pro lepší představu o její velikosti: vlastní štola (úzký tmavý obdélník se světlem dole uprostřed snímku) má výšku přes dva metry (foto Jan Albrecht)

Vzhledem k tomu, že se v poslední době množí mystifikační zvěsti a negativní informace o postupu prací na zpřístupnění štol Kryštof, která je součástí důlního komplexu Mauritius na Hřebečné, dovoluji vám pár slov na vysvětlení.

Práce na zpřístupnění dolu probíhají podle projektu až na nepatrné výjimky ovlivněné detailním geologickým průzkumem, který nebylo možné provést při přípravě stavby. Jde především o práce v těžní jámě, která mohla být podrobně prozkoumána až po odkrytí betonového záklopu. Vlastní štola Kryštof je k 1. srpnu zcela vyčištěna od závalů opadané horniny, následně ji hasiči z SDH Abertam vyčistili tlakovou vodou, za což musím klukům poděkovat. Co se týká hlavní přístupové cesty do podzemí, tedy jámy Mauritius, byl na její ohlubni vybetonován úvodní límec do hloubky cca 4 m, který bude základním stabilizačním bodem celé šachty, do níž bude umístěno 14 metrů vysoké schodiště. Po schodišti se návštěvníci dostanou na úroveň štol Kryštof, kde bude pokračovat prohlídka.

Nepatrná změna nastane v zadní části prohlídkové trasy, kde se nachází velká komora – vydobytá prostora o rozměrech abertamského kostela. Ze štol do komory povede visutá lávka až do délky cca 10,5 metru. Zde se návštěvníci dostanou na tzv. balkon, ze kterého se budou moci podívat do nasvícené komory gigantických rozměrů, jejímž odtěžením získali naši předci snad až 40 tun cínu. Na konci trasy čeká návštěvníky ještě nejedno překvapení.

Závěrem tedy nutno říci: prosíme všechny návštěvníky i nadšence, aby vydrželi a věřili, že se společně všichni do nově zpřístupněného dolu na Hřebečné v západní části Krušných hor ještě letos podíváme. Slavnostní otevření je zatím naplánováno na konec října. Prosím nevěřte všemu, co slyšíte, a ověřte si případné informace u mne, popřípadě na městském úřadě v Abertamech.

Zdař Bůh

Jan Albrecht,
Spolek přátel dolu sv. Mauritius, stavební
dozor za město Abertam

Hřebečná, 19. 7. 2014

Třetí hřebečenský montánní výšlap

Peloton krátce po startu na Hřebečné

I přes prognózy věšticí úporné vedro se na startu třetího ročníku Hřebečenského montánního výšlapu objevilo na 75 milovníků krušnohorské přírody z Čech a Saska a nadto i pět psů a jeden kuň. Všechny čekala desetikilometrová trasa s osmi plánovanými zastávkami, na nichž se mohli dozvědět řadu informací o dávné, ale i novodobější historii zdejšího hornictví.

První část výšlapu byla věnována provoznímu zázemí cínového dolu Mauritius – ústí dědičné štol Blasius založené v roce 1751,

místům, kde se drtila cínová ruda, a rybníkům, jež sloužily jako rezervoár vody pro pohon nejrůznějších důlních a úpravárenských zařízení. Jednou z těchto umělých vodních nádrží je i Mrtvý rybník pod Božídarským Špičákem, který se původně podle dolu Mauritius i jmenoval.

Přechodem přes blata v nadmořské výšce 1 000 m, v současnosti naštěstí vyschlá, se účastníci výšlapu dostali k dolu Barbora pamatujícímu těžbu uranových rud po druhé světové válce i kruté

strádání politických vězňů, kteří zde ze zvláště komunistického režimu byli odsouzeni k mnoha letům otrockých prací. Penzion H, který dnes v těchto místech stojí, je ovšem pravým opakem dřívějšího lágru a jeho pohostinství vyprahlí putovníci rádi využili. Po občerstvení je čekala ještě prohlídka míst, kde pracoval uranový důl Východní Abertamy, a na závěr opět návrat do historie v podobě stříbrného dolu Ďábelský cech mezi Abertamy a Hřebečnou. Odtud to bylo již jen pár kroků do cíle v útulně

„U Jirky“, kde pak mnozí rozebírali zážitky dne až do pozdních nočních hodin.

Spolek přátel dolu sv. Mauritius z Hřebečné, který akci zorganizoval, vydal k výšlapu za přispění Karlovarského kraje tištěného česko-německého průvodce. Pokud by si někdo chtěl trasu projít sám, může si průvodce stáhnout jako pdf na adrese www.montanregion.cz.

Michal Urban

foto: Jan Sýkora (horní snímek)
a Jaroslava Pokludová

Přechod přes blata

Mistopředseda spolku Norbert Weber (uprostřed) při výkladu o dolu Barbora

Prohlídka propadlin u Ďábelského cechu

Měděnec, 26. 7. 2014

Druhé Měděnecké krušení

Občanské sdružení Historické rudné doly Mědník připravilo na sobotu 26. července skutečně pestrý program pro dospělé i děti. V rámci druhého Měděneckého krušení se uskutečnilo hornické procesí ke štole Země zaslíbená na Mědníku, u níž proběhla i mše za krušnohorské havíře. K vidění byly zajímavé ukázky hasičské a historické vojenské techniky a přítomní se mohli také na vlastní oči přesvědčit, jak se v dobách dávno minulých tavila železná ruda. O příjemnou atmosféru se během odpoledne starala hudba k poslechu i tanci a akce vyvrcholila nočním ohňostrojem.

(MU)

Spolek přátel dolu Mauritius z Hřebečné se akce zúčastnil ve svých slavnostních uniformách (foto Marek Nesrsta)

Výstava „Abertamské rukavičkářství“

V níže uvedených termínech vždy od 13:00–17:00 hod. v přízemí budovy
Městského úřadu Abertamy

Srpen

sobota 09.08.2014 – včetně ukázky řemesla sobota 23.08.2014

Září

sobota 06.09.2014

sobota 20.09.2014 – včetně ukázky řemesla

Ríjen

sobota 04.10.2014

sobota 25.10.2014 – včetně ukázky řemesla

Lистопад

sobota 08.11.2014

sobota 22.11.2014 – včetně ukázky řemesla

Prosinec

sobota 06.12.2014

neděle 28.12.2014 – včetně ukázky řemesla

Návštěvy skupin možné po předchozí dohodě i mimo otevírací dobu
Kontakt: Rudolf Löfler, 728 550 146, rudalof@seznam.cz

STŘÍBRNÁ HOREČKA A VOLÁNÍ HOR

21.6.2014 – 28.9.2014

Abertamy
Městský úřad
v Jáchymově
Příloha výstavy
projekt Abertamy

Městský úřad Jáchymov
Nam. Republiky 57, Jáchymov
www.jachymov.cz

SKIAREÁL Plesivec

Otevřeno od prosince 2013
www.skiarealplesivec.cz

12 km sjezdovek, 3 lanové dráhy, 5 vleků, dětský park, 100% zasněžováno,
lyžařská škola, půjčovna, restaurace, apres-ski bar, ski bus...

12 km pistes, 3 ropeways, 5 lifts, children park, 100% artificial snow, ski rent,
ski school, restaurants, apres-ski bar, ski bus, etc.

12 km трасс, 3 подъемника, 5 подъемников, детский парк,
100% оснежения, горнолыжная школа, прокат лыж, рестораны,
апре-ски бар, лыжный автобус и т. д.

AQUACENTRUM AGRICOLA

JÁCHYMOV

SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m
- dětský bazének s vodopádem
- Kneippův chodník
- tobogán
- finská sauna, infrasauna
- a parní box
- whirlpool
- letní terasa s lehátky
- wellness procedury
- suché uhlíkové
- a radonové koupele
- relaxační masáže
- parafínové zábaly
- rybičky Garra Rufa
- skupinové lekce
- Aquafitness
- /na objednávku/
- solná jeskyně
- kryokabina
- fitness a solárium
- kadeřnictví
- kavárna

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 415, 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@lazenejachymov.cz
www.aquajachymov.cz www.lazenejachymov.cz

LÉČEBNÉ LÁZNĚ
JÁCHYMOV

Truhlářství Dorazín Abertamy
Vám nabízí
srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny

Přijďte se k nám podívat, některé kusy máme skladem
www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:
Sokolská 406, 362 35 Abertamy
Tel.: +420 725 891 545
email: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

HORSKÝ STATEK ABERTAMY s.r.o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Perninská 186

Nabízíme
sýry z ovčího, kozího a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí
a jehněčí maso
z vlastního
chovu.

Otevírací doba: Pátek 8-12 a 13-17; Sobota 8-12
Tel.: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz
www.ryzovna.cz

LESY JÁCHYMOV PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST

❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

- ❖ certifikované stavební řezivo
- ❖ paletové přílezy
- ❖ řezání střešních krovů na zakázku
do délky 10,5 m
- ❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

OČNÍ OPTIKA POTŮČKY

RYCHLE - LEVNĚ - KVALITNĚ

Pondělí až Neděle 10:00 - 17:00

STŘEDA ZAVŘENO

adresa: Potůčky 171 / tel.: +420 351 120294

Mauritius

CAFÉ & BAR

ABERTAMY
směr
richtung **HŘEBEČNÁ**

+420 606 103 703

www.cafe-mauritius.cz

Firma
FIDRMUC & MODES GbR

www.pendler.cz

POMOC ČESKÝM ZAMĚSTNANCŮM V NĚMECKU
při neznalosti zákona a jazyka

- Daňové poradenství
- Dávky sociálního zabezpečení
- Zdravotní pojištění
- Rodinné dávky
- Přídavky na dítě

Marcela Fidrmucová
+4915775142517

Barbora Modesová
+420607165665
info@pendler.cz

NEMOCNICE OSTROV

Filozofie poskytované péče :

- Klientský/individuální přístup
- Příjemné a klidné prostředí
- Kvalitní péče
- Profesionální a komunikativní personál
- Akreditované a bezpečné zařízení
- 24 hodinový provoz
- Čistota
- Nadstandardní a doplňkové služby

NEMOS LINKA
800 251 251
Nemos, partner ve zdraví

www.nemostrov.cz

„Chceme být vyhledávanou nemocnicí poskytující kvalitní a specializovanou péči v příjemném prostředí.“

HCI
1. místo

+420 353 364 111
U nemocnice 1161
363 01 Ostrov

SK

apartmány
ENGADIN
BOŽÍ DAR

- komfortní rodinné apartmány
- klidné prostředí a nádherná příroda
- vstřícný personál
- dětský koutek
- wifi připojení zdarma
- kamerově hlídané parkoviště
- sauna

Tel.: +420 774 701 505, +420 603 503 979
info@apartmanyengadin.cz
www.apartmanyengadin.cz

**ŠKOLA
BĚŽECKÉHO
LYŽOVÁNÍ**

**Naučíme Vás
klasiku i bruslení!**

Kontakt:
Areál Novako
Boží Dar 196
+420 773 625 402
school@novako-ski.cz
www.skola-bezky.cz

Výuka: jednodenní, víkendová, individuální

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
ZAŘÍ až ÚNOR
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II. Odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

K

**SEDÁ
"U HAVRANA"
JÍDLO GHUTNÁ**

**RESTAURACE
BOHEMIA
HORNÍ BLATNÁ**

• **LEVNÉ UBYTOVÁNÍ**
www.pensionbohemia.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711